

Nuorten sijoittaminen

Elina Aakula

2010 Laurea Leppävaara

Laurea-ammattikorkeakoulu
Laurea Leppävaara

Nuorten sijoittaminen

Elina Aakula
Liiketalouden koulutusohjelma
Opinnäytetyö
Kesäkuu, 2010

Elina Aakula

Nuorten sijoittaminen

Vuosi	2010	Sivumäärä	54
-------	------	-----------	----

Tässä opinnäytetyössä tutkitaan nuorten sijoittamista. Tavoitteena oli selvittää kyselylomakkeen avulla nuorten tiedontaso eri sijoitusinstrumenteista sekä heidän kiinnostusta sijoittamaan eri instrumentteihin. Näiden lisäksi oli tarkoitus tutkia nuorten sijoituskäyttäytymistä, kuten riskinsietokykyä sekä pääomaturvan tärkeyttä sijoittamisessa.

Opinnäytetyö on tehty Nordea Pankin kanssa yhteistyössä ja tarkoitus oli selvittää Pankille nuorten kiinnostus sijoittamiseen yleisesti sekä, se miten nuoret haluaisivat, että pankki tarjoisi heille eri vaihtoehtoja.

Tämän työn teoreettinen viitekehys keskittyy sijoittamiseen yleisesti sekä yleisimpiin sijoitusinstrumentteihin, jotka soveltuvat erityisesti nuorille sijoittajille.

Tutkimus tehtiin kvantitatiivisena tutkimuksena. Tutkimusaineisto kerättiin vuoden 2010 alussa kontrolloidulla kyselyllä, jossa kysymykset oli esitetty suljetussa muodossa. Kyselylomakkeita jaettiin satunnaisille ohikulkijoille, joista tutkimukseen valittiin kaikki alle 30-vuotiaat. Kyselyn otos koostui 113 vastaajasta.

Aihetta on tutkittu aiemmin varsin vähän, mutta kotitalouksien sijoituskäyttäytymistä on tutkittu laajemmin. Tutkimusta aloitettaessa osattiin odottaa muun muassa kiinnostuksen sijoittamisesta pankkitilille olevan suosittua, koska aiempien tutkimusten perusteella suomalaiset sijoittavat erityisesti pankkitileille.

Tutkimustuloksista kävi ilmi, että korkeammalla koulutuksella oli vaikutusta tutkimukseen osallistuneiden tiedon määrään. Korkeampi koulutus ja tiedon määrä lisäsi myös kiinnostusta sijoittamiseen, erityisesti sijoitusrahastoihin ja pörssiosakkeisiin. Tutkimuksen mukaan miehillä on hieman korkeampi riskinsietokyky kuin naisilla, mutta sijoituskohteen pääomaturva koettiin myös tärkeäksi. Tutkimukseen osallistuneet toivoivat, että Pankki lähestyisi heitä mieluiten neuvottelukutsulla, henkilökohtaisella kirjeellä tai verkkopankin välityksellä, mutta ei missään nimessä puhelimitse.

Elina Aakula

Investment by young people

Year	2010	Pages	54
------	------	-------	----

This thesis examines the investment attitude of young people under 30 years old. The objective is to study the level of understanding and interest on investing in financial instruments among young people. In addition, the thesis analyzes the importance of investment behavior such as risk aversion and capital safety.

The thesis is conducted in co-operation with Nordea Bank Finland for the needs of the bank to analyze the target group's interest in investing in general and to investigate how the young people want the bank to provide and sell different investment opportunities to them.

The theoretical context concentrates on investment in general and also the most common instruments that can be seen as the most suitable alternatives for young investors.

This quantitative analysis was conducted by collecting a data set consisting of closed form questionnaires gathered in the beginning of 2010. The 113 respondents were selected randomly, the age of 30 being the only restriction.

Although the investment behavior of households has been studied extensively the investment behavior of young people has been given small attention. Consistent with an earlier study especially the interest in investing in bank accounts in Finland was expected.

The results suggest that young people with higher education have more information about investment in general. Higher education and the amount of knowledge seemed to increase the interest to invest, especially in mutual funds and stocks. According to this study women were more risk averse compared to men, whereas both experienced capital safety as an important factor in investment. The respondents hoped the bank would contact them by invitation to consultation, personal letter or via Internet bank, but wished that the bank would not contact them by telephone.

Keywords investment, investment instrument, investment plan

Sisällys

1	Johdanto.....	6
1.1	Työn tausta ja tarkoitus	6
1.2	Tutkimusongelmat ja aiheen rajausta	7
1.3	Ilmiön kuvaus	7
2	Opinnäytetyön keskeisimmät käsitteet	8
2.1	Sijoittaminen	8
2.2	Sijoituskäyttäytyminen.....	8
2.3	Sijoitusinstrumentit	9
2.4	Rahoitusmarkkinat	9
2.5	Markkinapaikat	10
3	Sijoittaminen	12
3.1	Tutkimuksessa käytetyt sijoitusinstrumentit.....	12
3.1.1	Pankkitalletus.....	12
3.1.2	Sijoitusrahastot.....	13
3.1.3	Pörssiosakkeet	14
3.1.4	Vakuutussäästäminen	15
3.1.5	Asuntosäästäminen	17
3.1.6	Indeksilainat	17
3.2	Sijoituskohteen valinta ja siihen vaikuttavat tekijät	18
3.2.1	Sijoituksen tuotto ja riski.....	19
3.2.2	Säästämistottumukset.....	20
3.2.3	Sijoitussuunnitelma	20
4	Tutkimus.....	22
4.1	Menetelmät	22
4.1.1	Toteutus	23
4.1.2	Tutkimusaineiston käsittely	24
4.1.3	Tutkimuksen luotettavuus	24
4.2	Tutkimustulosten analysointi	26
4.2.1	Taustatiedot	26
4.2.2	Tietoa sijoitusinstrumenteista	28
4.2.3	Nuorten kiinnostus sijoittamiseen	30
4.2.4	Sijoitustoiminnan rahoittaminen	31
4.2.5	Sijoitusaika	32
4.2.6	Riskinsietokyky ja sijoituksen pääomaturva.....	32
4.2.7	Sijoitusinstrumenttien tarjoaminen	34
5	Johtopäätökset.....	36
	Lähteet	38
	Kuvioluettelo	40

Taulukkoluettelo.....	40
Liitteet	41

1 Johdanto

Nuorten sijoittamista on tutkittu varsin vähän, vaikka he ovat tulevaisuuden sijoittajia. Kotitalouksien sijoittamista tutkitaan vuosittain, mutta nuorten sijoittamista on alettu tutkia vasta viime vuosina. Nuorten käytettävissä olevan varallisuuden kasvu on lisännyt myös heidän kiinnostusta sijoittaa ja säästää tulevaisuuden varalle. Yhä useammalla nuorella jää pakollisten menojen jälkeen ylimääräistä rahaa, jonka he voisivat sijoittaa tulevaisuuden varalle.

Tässä opinnäytetyössä tutkitaan nuorten kiinnostusta sijoittamiseen sekä heidän tämänhetkistä tiedon tasoaan eri sijoitusinstrumenteista. Tutkimuksessa huomioidaan 18-29-vuotiaat nuoret ja tutkimuksessa käytetyt sijoitusinstrumentit on valittu sen mukaan, mitkä soveltuvat erityisesti nuorille sijoittajille. Sijoittaminen näihin instrumentteihin on mahdollista aloittaa pienellä pääomalla ja siksi nämä sopivat myös piensijoittajille. Työn sisältö koostuu kahdesta osasta: teoriasta ja tutkimuksesta. Teoriaosa käsittelee sijoitustoimintaa yleisesti sekä esittelee tutkimuksessa käytetyt sijoitusinstrumentit ja niihin vaikuttavat tekijät. Tutkimusosa koostuu nuorilla teetetyn kyselyn analysoinnista sekä johtopäätöksistä.

Työ on toteutettu Nordea Pankin kanssa yhteistyössä, joka on Pohjoismaiden suurin finanssipalvelukonserni. Nordealla on tällä hetkellä noin 10 miljoonaa asiakasta ja 1400 konttoria. Nordea pyrkii tarjoamaan myös nuorille sijoittajille erilaisia sijoitusvaihtoehtoja.

1.1 Työn tausta ja tarkoitus

Tutkimuksen tavoitteena on luoda kattava yleiskuva nuorten kiinnostuksesta sijoittamiseen sekä heidän tämän hetkisestä tiedoista Nordea Pankille, jotta he voivat tarjota oikeanlaisia tuotteita nuorille. Nuorten kiinnostusta sijoittamiseen ja heidän tiedon tasoaan eri sijoitusinstrumenteista on tutkittu aiemmin hyvin vähän, joten pankkien on vaikea tarjota oikeanlaisia tuotteita kohderyhmälle.

Kiinnostus sijoittamiseen on noussut huomasti 2000-luvun alusta lähtien ja myös nuoret ovat nykyään kiinnostuneita sijoittamaan varojaan. Tilastokeskuksen mukaan yli puolet korkeakouluopiskelijoista työskentelee opintojen ohessa, minkä ansiosta myös alle 30-vuotiailla nuorilla on mahdollisuus aloittaa sijoittaminen. Nykyaajan nuoret ajattelevat yhä enemmän tulevaisuuttaan, johon he ovat valmiit panostamaan. (Tilastokeskus 2009.)

Tämän opinnäytetyön tärkein tavoite on selvittää, onko nuorilla tietoa eri sijoitusinstrumenteista ja kuinka paljon heillä on kiinnostusta sijoittamiseen sekä miten he toivoisivat pankin tarjoavan heille eri vaihtoehtoja. Työllä pyritään selvittämään, mitkä eri taustamuuttujat, kuten sukupuoli ja koulutus vaikuttavat näihin. Aiheen valintaan vaikutti tieto siitä, ettei aihetta ole aiemmin tutkittu kovinkaan paljon, vaan yleisesti on tutkittu lähinnä kotitalouksien sijoituskäyttäytymistä.

1.2 Tutkimusongelmat ja aiheen rajaus

Tämä työn tarkoituksena on selvittää nuorten kiinnostusta sijoittamiseen sekä heidän tiedontasoaan eri sijoitusinstrumenteista. Tutkimusosassa tarkastellaan näiden lisäksi nuorten riskinsietokykyä, pääomaturvan tärkeyttä sekä sitä, miten he haluaisivat pankin ottavan heihin yhteyttä näissä asioissa. Näillä pyrittiin saamaan vastaus Pankille, jotta he osaisivat tarjota oikeanlaisia tuotteita toivottulla lähestymistavalla. Tutkimuksella pyritään myös selvittämään, kuinka pitkäksi aikaan nuoret ovat valmiit sitomaan varansa sekä sitä, miten he aikovat rahoittaa sijoitustoimintansa.

Tutkimuksen pääongelma rakentuu kolmesta kysymyksestä, joihin pyritään saamaan vastaus:

1. Kuinka paljon nuorilla on tietoa eri sijoitusinstrumenteista?
2. Mihin nuoret ovat kiinnostuneet sijoittamaan?
3. Miten heitä tulisi lähestyä, jotta heille löydettäisi oikeanlainen ratkaisu?

Tämä tutkimus rajataan käsittelemään ainoastaan nuoria, 18-29-vuotiaita, koska tutkimus haluttiin suunnata juuri nuorille, tulevaisuuden sijoittajille. Tutkimus ei rajaa muita taustamuuttujia pois, vaan sillä pyritään saamaan kattava otos muun muassa eri koulutuksen ja elämäntilanteen omaavista. Työn teoriaosuus rajataan käsittelemään sijoitustoimintaa yleisesti sekä yleisempiä sijoitusinstrumentteja, jotka sopivat erityisesti nuorille sijoittajille.

1.3 Ilmiön kuvaus

Nuoret ovat tulevaisuuden sijoittajia ja näin ollen on erittäin tärkeää saada tietoa heidän kiinnostuksestaan sekä tämänhetkisestä tiedon tasostaan. Nuorten tiedon tasoa eri sijoitusinstrumenteista ja sijoittamisesta yleisesti tulisi kasvattaa, jotta he voisivat suunnitella tulevaisuuttaan pidemmälle. Vaikka nykyinen taloustilanne on heikko ja töitä on vaikea saada, on talous aloittanut elpymisen ja työtilanteen parantuessa nuoret odotettavasti tulevat sijoittamaan tai säästämään edes osan saamistaan ansioista.

2 Opinnäytetyön keskeisimmät käsitteet

2.1 Sijoittaminen

Sijoittamisella tarkoitetaan tavallisesti sijoitusinstrumenttien ostoa, hallussapitoa sekä niiden myymistä. Pää tarkoituksena on tehdä voittoa eli tavoitellaan tuottoa siedettävällä riskillä. Sijoitusinstrumenteista yleisempiä ovat pankkitalletukset, sijoitusrahastot ja pörssiosakkeet, mutta sijoituksen kohteena voi olla myös johdannaiset, kiinteistöt tai raaka-aineet.

2.2 Sijoituskäyttäytyminen

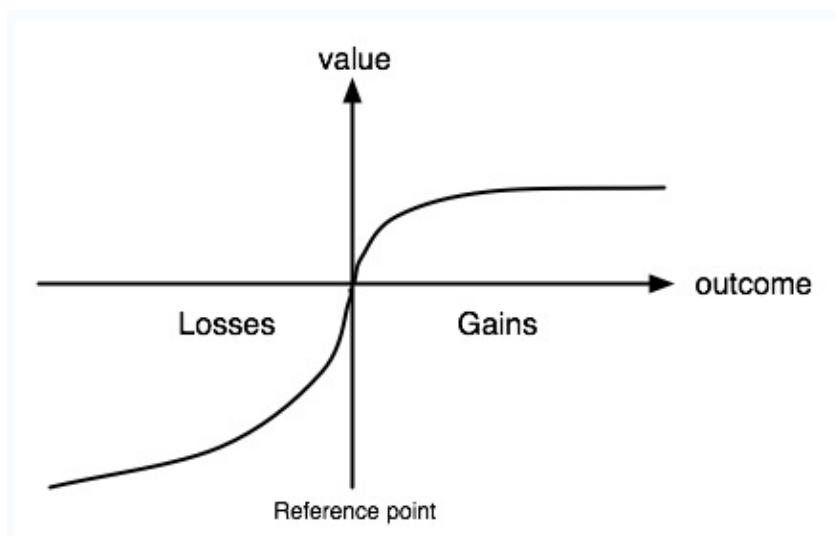
Sijoittajan käyttäytymisen tutkiminen ja ymmärtäminen on erityisen tärkeää sijoitustoiminnan kasvaessa. Sijoitustoimintaa on harjoitettu jo pidempään, mutta sijoituskäyttäytymistä on alettu tutkia tarkemmin vasta 1990-luvulla. Sijoittajan käyttäytymisen ymmärtäminen ja sen ennustaminen on vaikeaa, koska sijoituspäätöksiä tehdään sekä järki- että tunnesyistä. (Jyväskylän Yliopisto 2002, 50.)

Sijoituskäyttäytyminen vaikuttaa kokonaisvaltaisesti rahoitusmarkkinoiden toimintaan ja rahoitusteorian mukaan sijoittaja käyttäytyy rationaalisella tavalla eli tekevät päätökset tiedon, analyysien ja tarkan harkinnan perusteella. Rahoitusteorian ajatus on maksimoida sijoittajan varallisuus ja näistä suosituin teoria on portfolioteoria, jonka lähtökohta on sijoitussalkun hajauttaminen eri sijoituskohteisiin riskin pienentämiseksi. Sijoituskäyttäytymistä tutkittaessa on huomattu, että todellisuudessa asia ei ole näin yksinkertainen, vaan päätöksiin vaikuttavat myös tunteet sekä erilaiset ulkopuoliset ärsykkeet. Sijoituspäätöstä tehdessä ihminen luottaa monesti omaan tunteeseensa sijoituskohteen valinnassa sekä tulkitsee usein saatavilla olevaa tietoa siten, että se tukee aiempia valintoja ja käsityksiä. Sijoituskäyttäytyminen vaihtelee iän, sukupuolen, koulutuksen, elämäntilanteen, tietomäärän, sijoitettavan summan ja monen muun osatekijän perusteella. (Helsingin Yliopisto 2006; Puttonen & Kivisaari 1999, 187-188.)

Sijoituskäyttäytymiseen liittyy erilaisia teorioita, joista tärkein ja tunnetuin teoria on prospektiteoria. Teoria kuvaa, kuinka ihmiset kykenevät tekemään päätöksiä epävarmuuden vallitessa. Prospektiteorian mukaan päätöksenteko tapahtuu kahdessa eri vaiheessa: esikäsittely- ja arviointivaiheessa. Esikäsittelyvaiheessa sijoittaja suodattaa saamansa tiedon, jotta toinen vaihe olisi helpompi. Arviointivaiheessa sijoittaja rajaa valintansa mahdollisen voiton tai tappion perusteella suhteessa referenssipisteeseen (reference point) eli nykytilaan, joka on yleensä kohteen ostohinta. (Nofsinger 2008, 5.)

Teoria käsittelee voittoja ja tappioita eri tavalla, kuten alla oleva S-muotoinen arvofunktio osoittaa. Funktion on konkaavi voittojen suhteen eli voittojen kasvaessa niiden arvo ei nouse. Konkaavilla tarkoitetaan riskinkarttajan hyötymallia. Tappioiden suhteen funktio on riskinsuosijan hyötymalli,

konvekksi, koska funktio on jyrkempi tappioiden suhteen kun verrataan sitä voittoihin. (Nofsinger 2008, 5-6.)

Kuvio 1: A hypothetical prospect theory value function (Wikipedia 2010a.)

2.3 Sijoitusinstrumentit

Sijoitusinstrumentit voidaan jakaa suoriin ja välillisiin sijoituskohteisiin. Suoriin sijoituskohteisiin luetaan rahamarkkinasijoitukset ja -talletukset, kiinteistöt, osakkeet sekä joukkolainat. Sijoitettaessa suoriin sijoituskohteisiin, sijoittaja ostaa arvopapereita, kuten osakkeita, velkainstrumentteja ja johdannaisia. Välillisistä sijoitusinstrumenteista puhutaan silloin, kun sijoitetaan rahaa välillisesti korko- ja osakemarkkinoille. Näitä ovat muun muassa sijoitusrahastot ja vakuutussidonnaiset sijoituskohteet. (Kallunki, Martikainen & Niemelä. 2007, 95.)

2.4 Rahoitusmarkkinat

Rahoitusmarkkinoiden tehtävänä on saattaa yhteen sijoittajat ja rahan tarvitsijat. Markkinat kohdentavat varoja rahoitusylijämaiseltä alijäämäiselle sektorille, kotitalouksilta sekä yrityksiltä, joiden tulot ovat menoja suuremmat kotitalouksille, joiden menot ovat taas tuloja suuremmat. (Anderson 2000, 15-16; Opi osakkeet 2010, 8.)

Rahoitusmarkkinat jaetaan

- rahamarkkinoihin
- pääomamarkkinoihin
- johdannaismarkkinoihin.

Rahamarkkinoilla on tarjolla lyhytaikaista vierasta pääomaa eli alle vuoden pituisia sijoituksia. Näitä rahamarkkinainstrumentteja ovat pankkitalletukset, pankkien sijoitustodistukset, yritys- ja kuntatodistukset sekä valtion velkasitoumukset. Pääomamarkkinat tarjoavat yrityksille pitkäaikaista yli vuoden kestoista omaa ja vierasta pääomaa. Omaa pääomaa yritykset saavat osakemarkkinoilta myymällä omia osakkeitaan ja vierasta pääomaa joukkovelkakirjamarkkinoilta sekä lainoina rahoituslaitoksilta. Johdannaismarkkinoilla toimivat pääsääntöisesti ammattisijoittajat. Nämä markkinat ovat syntyneet lähinnä erilaisten rahoitusriskien hallintaa varten. (Anderson 2000, 15-16; Opi osakkeet 2010, 7-8.)

Rahoitusmarkkinat voidaan jakaa myös

- ensimarkkinoihin
- jälkimarkkinoihin.

Tällöin jako tehdään sen perusteella, ketkä ovat kaupan osapuolia. Ensimmäisillä osapuolina ovat rahoitusta tarvitseva yhteisö ja sijoittajat. Näiltä markkinoilta yhteisöt saavat kerättyä omaa ja vierasta pääomaa laskemalla liikkeelle arvopapereita. Järkimarkkinoilla sijoittajat käyvät kauppaa keskenään ensimmäisillä liikkeelle lasketuilla arvopapereilla. (Anderson 2000, 17-18.)

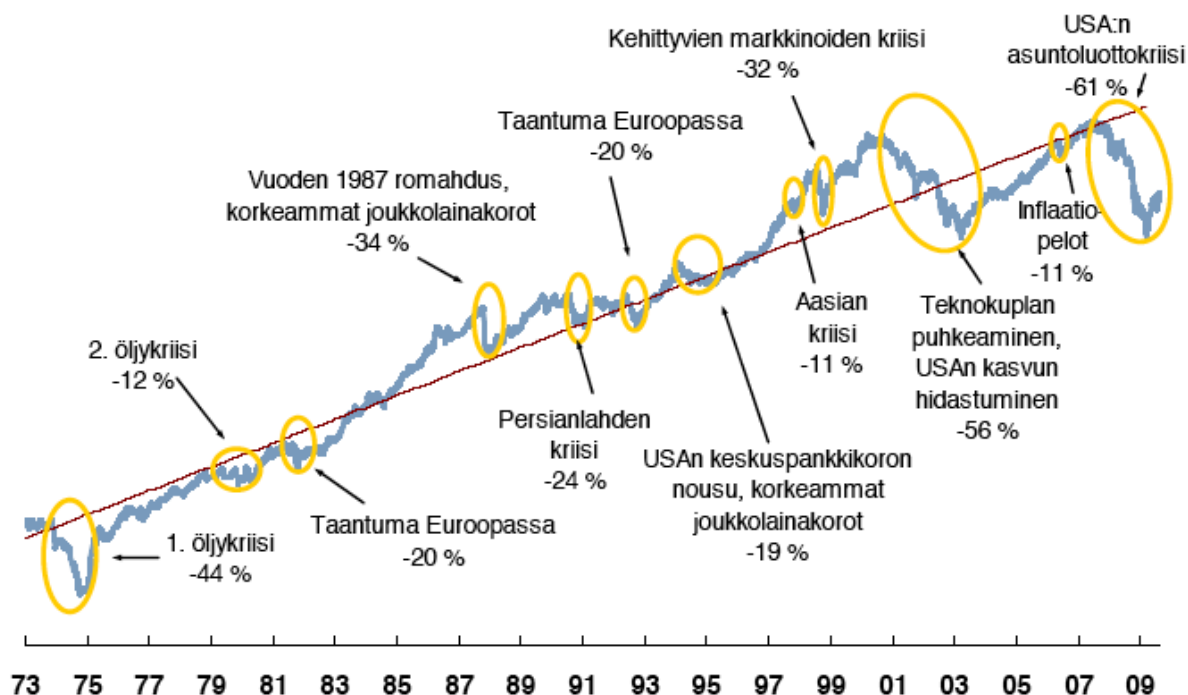
2.5 Markkinapaikat

Markkinapaikassa ostaja ja myyjä kohtaavat. Pankki toimii yleensä kohteiden välittäjänä, koska usein ostajan ja myyjän konkreettinen kohtaaminen markkinoilla voi olla hankalaa. Välittäjien tehtävä on hoitaa rahan liikkuminen sen tarvitsijoiden ja tarjoajien välillä ja niille maksetaan onnistuneesta kaupasta palkkio. (Anderson 2000, 21.)

Pörssi

Pörssi on markkinapaikka, jossa kaupankäynti on julkista. Siellä julkaistaan tehtyjen kauppojen hinnat, määrät sekä välittäjät. Kaupankäynnin kohteiden markkinahinta määräytyy kohteen kysynnän ja tarjonnan mukaan. Usein pörssillä viitataan arvopaperipörssiin, jossa käydään kauppaa eri pörssi-yhtiöiden osakkeilla, mutta pörssikauppaa käydään myös muilla rahoitusinstrumenteilla tai hyödykkeillä, kuten sähkö ja öljy. (Wikipedia 2010b.)

Suurimmat pörssikuplat ja romahdukset

Kuvio 2: Euroopan osakemarkkinoiden kehitys. (Nordea 2010c.)

Kuvio 2 kuvaa pörssikurssien kehitystä ja siihen vaikuttavia tekijöitä vuodesta 1973. Pörssikurssin kehitys kuvaa yleisesti koko sijoitusmarkkinoiden kehitystä, koska pörssin kehitys suuntaan tai toiseen vaikuttaa suuresti myös muiden sijoitusinstrumenttien kehitykseen.

Tarkasteltaessa Euroopan osakemarkkinoiden kehitystä vuodesta 1973 voidaan huomata ensimmäisen romahduksen tapahtuneen jo vuonna 1975. Lähi-idän sota aiheutti ensimmäisen öljykriisin. Tämä laski pörssikursseja jopa 44 prosenttia, mutta useimmat toipuivat romahduksesta nopeasti. Suomen taloudellinen tilanne oli vaikeampi kuin monissa muissa maissa. Suomessa koettiin Helsingin pörssin sodanjälkeisen ajan rajuin alamäki, mutta talous alkoi toipua vuonna 1978 elvytyspolitiikan ja devalvaation ansiosta. Seuraava öljykriisi oli 1980-luvun vaihteessa, mutta vaikutus oli huomattavasti edeltäjäänsä pienempi. Vuonna 1983 Eurooppa koki taantuman, jonka seurauksena pörssi laski 20 prosenttia. Pienen notkahduksen jälkeen pörssikurssit alkoivat nousta, joka oli osittain ulkomaalaisten sijoittajien ansiota. Suomalaiset osakkeet alkoivat kiinnostaa myös maailmalla. Vuonna 1987 tapahtuneen romahduksen aiheutti New Yorkin pörssin ”Musta maanantai”, jolloin Yhdysvaltojen vaihtotaseluku oli odotettua huonompi. Markkinoiden muutokset Yhdysvalloissa vaikuttavat suuresti myös muiden maiden pörssikursseihin. Tästä selvitettiin kuitenkin nopeasti ja kurssit nousivat 1990-luvun alkupuolelle, ennen kuin Persianlahden sota aiheutti uuden laskun osakemarkkinoilla. Persianlahden kriisin jälkeen markkinat eivät ehtineet elpyä, kun edessä oli seuraava taantuma Euroopassa. Tällöin oli kyse 1990-luvun alun lamasta, jonka vaikutukset näkyvät Suomessa edelleen. USA:n keskuspankkikorkojen nousulla oli vaikutusta joukkolainojen korkoon, jonka seurauksena pörssi notkah-

ti. Ennen vuosituhaten vaihdetta koettiin vielä Aasian talouskriisi sekä kehittyneiden markkinoiden kriisi. Vuosituhaten alussa puhkesi teknokupla. Se sai alkunsa vuonna 1999, jolloin kiinnostus teknologiaa kohtaan alkoi kasvaa nopeasti ja nopeaa kasvua seurasi romahdus, kuten yleensä. Näin kävi myös 2000-luvun alussa, jolloin kiinnostus tekno-osakkeita kohtaan hiipui. Tämän lisäksi 2000-luvun lopulla koettiin toinen suuri romahdus: USA:n asuntoluottokriisi, mistä toipuminen jatkuu yhä. (Lindström 2005, 17-33)

3 Sijoittaminen

3.1 Tutkimuksessa käytetyt sijoitusinstrumentit

Tutkimuksessa käsitellään sijoitusinstrumentteja, jotka sopivat myös nuorille sijoittajille. Näihin instrumentteihin on muun muassa mahdollista aloittaa sijoittaminen pienemmällä pääomalla.

3.1.1 Pankkitalletus

Suurin osa suomalaisista säilyttää rahojaan käyttötilillä. Tämä riskitön tapa tuottaa harvemmin mitään voittoa. Tilille maksettava korko vaihtelee pankeittain, mutta yleensä se on hyvin alhainen. Käyttötilit ovat tilejä, joita käytetään yleensä päivittäin ja siihen on usein liitetty jokin maksukortti, mikä helpottaa tilin käyttöä. Tilejä käytetään usein myös erilaisten tilien hoitotileinä, jolloin palvelumaksut veloitetaan suoraan sieltä.

Pankkitalletus on pankeille lyhytaikainen laina, jonka kesto voi vaihdella päivästä kahteen vuoteen. Talletuksen tehtäessä sovitaan talletuksen kesto, jolloin määräytyy myös talletukselle maksettava korko. Yksityishenkilön talletukselle maksettavista koroista peritään veroa 28 prosenttia, yhteisölle maksetut korot ovat verovapaita. Pankkitalletukset ovat siis hyvin riskitön ja perinteinen tapa sijoittaa. Tällä hetkellä pankkitilit ovat suojattu Suomessa 50 000 euroon asti eli pankin ajautuessa maksukyvyttömyystilaan saa tallettaja talletuksensa takaisin 50 000 euroon asti. Tähän on kuitenkin tulossa muutos vuoden 2011 alussa, jolloin talletussuoja nousisi koko EU-alueella yhtenäiseksi, 100 000 euroon. (Anderson 2000, 189.)

Määräaikaistilit ovat talletustilejä, joiden korko määräytyy sijoitusaikaa vastaavan markkinakoron mukaan. Määräaikaistilit voidaan avata joko määräajaksi tai jatkuvaksi säästötiliksi. Jatkuvalle säästötilille ei sovita määräaikaa vaan sijoittajalla on sovittu määrä nostokertoja esimerkiksi vuodessa. Tililtä voidaan yleensä nostaa varoja, vaikka sovitut nostokerrat ovat jo täynnä, mutta tällöin pankki veloittaa nostamisesta palkkion. Määräajaksi avatulla tilillä rahat ovat sidottuna sovituksi määräajaksi, eikä niitä ole mahdollista nostaa ennakoon ilman kustannuksia, koska korko perustuu sovitun talletusaikaan, sijoitettavaan määrään ja yleiseen korkotasoon. (Kontkanen 2009, 112.)

3.1.2 Sijoitusrahastot

Sijoitusrahasto on sijoituskohde, joka voi koostua osakkeista, korkoinstrumenteista tai muista arvopapereista. Näistä muodostuu salkku, jonka omistavat siihen sijoittaneet yksityiset henkilöt, yritykset ja muut yhteisöt osuuksiensa suhteessa. Sijoitusrahasto toimintaperiaate on kerätä sijoittajien varat yhteen ja sijoittaa ne useisiin eri kohteisiin, jotka yhdessä muodostavat sijoitusrahaston. Rahastopääoma jakaantuu yhtä suuriin osuuksiin, joilla sijoittaja saa oikeuden rahastossa olevaan omaisuuteen. Rahasto-osuuksilla sijoittaja ei kuitenkaan saa suoraan päätösvaltaa yhtiössä, vaan oikeudet ovat rahastoyhtiöllä. Rahastopääoma vaihtelee sen mukaan, miten sijoittajat ostavat ja myyvät osuuksiaan sekä, miten kohteiden arvot muuttuvat, miten pörssikurssit ja korkotasot muuttuvat. (Suomen Pörssisäätiö 2009, 4-7; Puttonen & Repo 2006, 29-30.)

Suurin etu rahastosijoittamisessa on sen helppous, sijoittajan ei tarvitse seurata markkinoiden tapahtumia itse vaan rahoitusyhtiöt hoitavat sen. Rahastosijoittamisesta tekee helpon myös sen likviditeetti eli osuuksien myyminen sekä ostaminen ovat helppoa, koska sijoitusta ei ole sidottu mihinkään määräaikaan. Yksi tärkeä etu rahastosijoittamisessa on sijoitusrahastolain edellyttämä salkun hajauttaminen useisiin eri sijoituskohteisiin. Sijoitusrahastolaki määrittelee muun muassa, ettei yhteen kohteeseen saa yleensä sijoittaa yli kymmentä prosenttia rahaston varoista eli mikäli yhden arvopaperin arvo romahtaisi, ei koko rahaston arvo kuitenkaan romahda. Erikoissijoitusrahasto voi kuitenkin poiketa sijoitusrahastolain rahastojen varojen hajauttamista koskevista rajoituksista. Rahasto sijoittaminen siis soveltuu sijoituskohteena erityisen hyvin myös piensijoittajille, koska pienelläkin pääomalla on mahdollista päästä osalliseksi suureen hajautettuun arvopaperisalkkuun. (Kontkanen 2009, 120-121.)

Rahastosijoittamiseen liittyy myös joitain haittoja, kuten erillisiä kustannuksia ja epätietoisuutta varsinaisista sijoituskohteista. Rahastosijoittamisen vaivattomuus ja helppous aiheuttaa sijoittajalle kustannuksia, joita ei ole suorassa osakesijoittamisessa. Rahastoyhtiö veloittaa sijoittajalta palvelumaksut, joita ovat merkintä-, lunastus- ja hallinnointipalkkio. Merkintäpalkkio peritään, kun sijoittaja ostaa rahasto-osuuksia ja ennen rahasto-osuuden arvonnaskemista vähennetään pääomasta hallinnointipalkkio. Näiden lisäksi rahastoyhtiö perii lunastuspalkkion, joka on riippumaton rahaston tuotosta. Lunastuspalkkio on rahastoyhtiölle tuloa. (Opi osakkeet 2010, 47.)

Sijoitusrahastot jaetaan tuotto- ja kasvurahastoihin, mutta samassa rahastossa voi olla myös molempia. Tuottorahastot jakavat voittoa vuosittain ja niiden tavoite on jakaa osuudenomistajille mahdollisimman suuri vuotuinen voitto-osuus. Kasvurahastoissa voitto kasvattaa rahasto-osuuden arvoa ja niiden tavoitteena on osuuksien arvon kasvattaminen siten, että vuotuinen voitto-osuus siirretään jakamattomana rahaston arvoon. Sijoitusrahastot voidaan jakaa myös sijoituskohteen valinnan mukaan: korko-, osake- ja yhdistelmärahastoihin. (Kontkanen 2009, 121.)

Korkorahastot

Korkorahastot sisältävät sijoitusrahastoista vähintään riskiä, koska varat sijoitetaan korkoa tuottaviin arvopapereihin. Se jaetaan riskitasoltaan kolmeen eri rahastoon: lyhyen koron rahastoon, pitkän koron rahastoon sekä keskipitkän koron rahastoon. Lyhyen koron rahastot eli rahamarkkinarahastot sijoittavat varansa rahamarkkinasijoituksiin, joiden laina-aika on enintään vuosi ja tavoitteena on ylittää kolmen kuukauden euribor -koron tuotto pitkällä aikavälillä. Pitkän koron rahastot sijoittavat taas pitkäaikaisiin joukkovelkakirjalainoihin sekä muihin korkoinstrumentteihin. Näiden laina-aika on yli vuosi ja usein liikkeellelaskija on valtio, julkisyhteisö tai yritys. Keskipitkän koron rahasto sijoittaa sekä lyhyt- että pitkäaikaisiin korkoinstrumentteihin riippuen korkomarkkinoiden tuotto-odotuksista. (Puttonen & Repo 2006, 63.)

Osakerahastot

Osakerahastot sijoittavat varansa eri osakkeisiin sekä osakesidonnaisiin tuotteisiin. Osakerahastoja on monia erilaisia ja ne voidaan jakaa esimerkiksi maantieteellisen sijainnin, toimialan tai yhtiön koon perusteella. Tuottotavoite määräytyy yleensä sijoituskohteen mukaisesti, jonkin tietyn alueen osakeindeksin tai toimialaindeksin mukaan. Osakerahastot ovat usein suojattu johdannaisilla, kuten optioilla tai termiineillä. Kaikki rahoitusyhtiöt eivät kuitenkaan suojaa salkkujaan, mutta siitä on ilmoitettava rahastoesitteessä. (Puttonen & Repo 2006, 64-66.)

Yhdistelmärahastot

Yhdistelmärahastot sijoittavat varansa sekä korko- että osakeinstrumentteihin. Tällöin sijoitusten painopistettä voidaan muuttaa markkinatilanteen mukaan. Rahaston tuottotavoite määritellään prosenttiosuuksina korko- ja osakeindekseistä. (Puttonen & Repo 2006, 67.)

3.1.3 Pörssiosakkeet

Osakeyhtiön liikkeelle laskemaa oman pääoman ehtoista arvopaperia kutsutaan osakkeeksi, joka on osuus osakeyhtiöstä. Osakesijoittajat omistavat osakeyhtiön ja osallistuvat sijoituksillaan yhtiön liiketoiminnan riskeihin ja sen tuottomahdollisuuksiin. Yhtiön yhtiöjärjestys määrittelee kuinka suuren äänimäärän yhdellä osakkeella saa, mitä enemmän osakkeita omistuksessa sitä enemmän päätösvaltaa yhtiössä. Pörssiyhtiön liikkeelle laskemat osakkeet ovat pörssiosakkeita, joilla käydään julkista kauppaa pörssissä. Pörssissä osakkeille muodostuu markkinahinta ja kaupan käynti on sijoittajille puolueetonta, koska kauppaa käydään avoimesti ja osto- ja myyntihinnat ovat kaikkien nähtävillä. Tämä on sijoittajan kannalta hyvä asia, koska osakkeiden likviditeetti paranee sekä tuottoja ja riskejä on helpompi vertailla. Yrityksen ja rahoitustarpeen suuri kasvu ovat yleisimpiä syitä yrityksen listautumiseen, mutta sillä lisätään myös yrityksen tunnettavuutta. (Andersson & Tuhkanen 2004, 119; Opi osakkeet 2010, 23; Kontkanen 2009, 119.)

Mahdollisuus korkeaan tuottoon tekee osakesijoittamisesta kiinnostavan ja suositun sijoitusvaihtoehdon. Osakkeet luokitellaan niiden tuotto-odotusten mukaisesti kasvu- ja arvo-osakkeisiin. Kasvuosakkeiden kurssivaihtelut voivat olla todella jyrkkiä, koska yhtiöiden liikevaihto saattaa kasvaa nopeasti ja kurssit ovat volatiileja. Tällaiset yhtiöt maksavat yleensä pientä osinkoa, jos maksavat lainkaan, vaan tuotto tulee pääosin arvonnoususta. Arvo-osakkeet ovat vakaampia kuin kasvuosakkeet, koska niiden kurssimuutokset ovat vähäisempiä. Näiden tuotto muodostuu suurimmalta osin jaetuista osakkeista. Osingonjaolla on usein vaikutusta yrityksen arvonnousuun, kun yritys jakaa sijoittajilleen suurta osinkoa, kiinnostuvat muut sijoittajat yrityksestä ja osakkeiden arvo nousee kysynnän kasvaessa. Korkea tuotto-odotus nostaa sijoituksen riskiä ja tämän takia osakesijoitukset toimivat parhaiten pitkällä aikavälillä, jolloin markkinoiden mahdolliset nousut ja laskut tasoittavat toisiaan. Osake- ja likviditeettiriski ovat osakesijoittamisen suurimmat riskit. Osakeriski liittyy osakkeiden hinnanvaihteluun, johon vaikuttavat muun muassa markkinoiden kehitys ja liikkeellelaskijayrityksen menestys. Likviditeettiriskillä tarkoitetaan kaupankäynnin laajuuteen liittyvää riskiä eli onko markkinoilla myyjiä tai ostajia. Mikäli liikkeellelaskija ajautuu konkurssiin, on sijoittajalla mahdollisuus menettää koko sijoitetun pääoman. Tähän vaikuttavat myös liikkeellelaskijan toimiala, osakkeiden määrä ja omistuksen jakautuminen sekä lainsäädännön mahdolliset muutokset. (Kontkanen 2009, 120.)

3.1.4 Vakuutussäästäminen

Vakuutussäästäminen on säästämistä tai sijoittamista henkivakuutus tuotteeseen, jolla säästetään tulevaa käyttöä varten. Näitä tuotteita ovat erilaiset säästövakuutukset, eläkevakuutukset sekä kapitaalisopimukset. Kapitaalisopimukset eroavat muista vakuutussäästämistuotteista, koska ne eivät sisällä henkivakuutusturvaa toisin kuin muut tuotteet. Vakuutussäästäminen on pitkäaikaista ja suunnitelmallista säästämistä ja se tehdään joko kertosijoituksella tai sovitulla maksuohjelmalla. Suurin ero muuhun säästämiseen on se, että hyvän tuoton tavoittelun lisäksi tähdätään eläkkeen täydentämiseen tai vakuutusturvan järjestämiseen. (Kontkanen 2009, 134-137; Anderson & Tuhkanen 2004, 248.)

Vakuutussäästäminen jaetaan kahteen sen tuottoerusteen mukaan: laskentaperustekorkoiseen tai sijoitussidonnaiseen. Laskuperustekorkoinen tuotto muodostuu etukäteen sovitusta laskuperustekorosta, jonka vakuutusyhtiö on taannut vähimmäistuottona säästöille. Tämän lisäksi maksetaan lisätuottoa, joka perustuu vakuutusyhtiön sijoitustoimintaan sekä sen tehokkuuteen. Lisätuottoa maksetaan lisäkorosta tai asiakashyvityksestä, jotka määritellään vuosittain jälkikäteen ja se riippuu vakuutusyhtiön tekemästä tuloksesta. Tuottotapa voi myös olla sijoitussidonnainen, jolloin vakuutussäästämisen tuotto määräytyy vakuutuksenottajan valitsemien sijoituskohteiden arvonkehityksen perusteella. Sijoitusrahastot ovat yleisiä sijoituskohteita sijoitussidonnaisessa tuottoerusteessa. Tämä mahdollistaa monipuolisen sijoituskohteiden hyödyntämisen vakuutussäästämässä ja se sopii erityisesti pitkäaikaiseen säästämiseen, koska se mahdollistaa riskin ottamisen sekä korkotuottoa

korkeamman tuottotavoitteen. Sijoitussidonnaista tuottooperustetta käytetään muun muassa eläkesäästämisessä. (Kontkanen 2009, 134-135; Anderson & Tuhkanen 2004, 260; Finanssivalvonta 2009.)

Sijoittaja saa kertyneen säästösummansa sopimusajan päättyessä, mutta voi irtisanoa vakuutusso-
pimuksen milloin tahansa ja tällöin vakuutusyhtiö maksaa niin kutsutun takaisinnostoarvon. Vakuu-
tusyhtiöt perivät yleensä takaisinnostosta lunastuspalkkion, joka on määritelty sopimusta laadittaes-
sa. Lunastuspalkkio voi olla esimerkiksi prosentti tai puoli prosenttia nostettavasta määrästä. Tämän
lisäksi veloitetaan sopimuksen toteutuneen voimassaoloajan mukainen porrastettumaksun. (Ander-
son & Tuhkanen 2004, 252.)

Vakuutussäästämiseen liittyy riskejä aivan kuten sijoittamiseen yleensä. Tulosidonnaisessa sijoitta-
misessa sijoittaja ei saa itse valita sijoituskohdetta, eikä siis tunne sijoitussalkun sisältöä tai sen
riskisisältöä. Vakuutusyhtiöt perivät myös sijoittajilta erilaisia kuluja vakuutussäästämisestä, sääs-
töistä vähennetään maksu- ja hoitopalkkiot ja sopimuksen päättyessä vakuutusyhtiö perii lunastus-
palkkion sijoittajalta. Sijoittaja saa myös selvää etua sijoittamis- ja säästövakuutuksilla, joita voi-
daan käyttää hyödyksi lahja- ja perintöveroissa.

Eläkevakuutus

Vakuutussäästämisen tuotteista eläkevakuutus on nuorille sijoittajille yleisin vaihtoehto, koska elä-
kevakuutukseen säästämisen voi aloittaa pienellä pääomalla toisin kuin muihin vakuutussäästämisen
tuotteisiin. Eläkevakuutus on tulevaisuuteen säästämistä ja sen tarkoitus on täydentää eläketurvaa
eli se maksetaan lakisääteisen eläkkeen lisäksi, kun sijoittaja saavuttaa vakuutuksen salliman eläke-
iän. Säästäminen on sidottu ja säästöjen nostaminen ennen sovittua eläkeikää on pääsääntöisesti
mahdotonta. Poikkeustilanteissa säästöt on kuitenkin mahdollista nostaa ennen eläkeikää, näitä
poikkeustilanteita ovat: työttömyys, työkyvyttömyys, avioero tai puolison kuolema. Eläkevakuutus voi
olla joko määräaikainen eläke tietylle aikavälille tai elinikäinen eläke, joka kestää loppuelämän.
Maksettu lisäeläkkeen suuruus määräytyy maksettujen vakuutusmaksujen ja niille kertyneiden tuot-
tojen perusteella. (Kontkanen 2009, 136.)

Eläkevakuutuksen suosio on kasvanut koko 2000-luvun ajan. Suurin osa (noin 80 %) avatuista eläke-
vakuutuksista on yksityistalouksien ottamia ja loput yritysten ottamia. Suosituin tuottooperuste on
ollut sijoitussidonnainen, koska vakuutusta maksetaan keskimäärin 20 vuotta ja vakuutuksen tuotto
kytketään alkuvaiheessa esimerkiksi osakerahastoihin. (Kontkanen 2009, 136.)

PS-Sopimus

1.4.2010 alkaen on ollut mahdollista avata PS-sopimus, joka on uusi eläkesäästämisen muoto. PS-sopimus eroaa hieman perinteisestä eläkesäästämisestä. Sijoittaessaan PS-sopimukseen sijoittaja voi itse valita sijoituskohteensa, jolloin säästöjen kehitys perustuu sijoittajan itse valitsemien säästökohteiden arvonkehitykseen. Säästöjä voi vaihdella eri säästökohteiden välillä maksamatta veroa luovutusvoitoista. PS-sopimus sopii erityisesti niille sijoittajille, jotka haluavat itse seurata ja hoitaa sijoituksiaan. Eläkeiässä kertynyt tuotto maksetaan eläkkeen tapaan, jäljellä olevan eliniän tai vähintään kymmenen vuoden ajan. (Nordea 2010a.)

3.1.5 Asuntosäästäminen

Ennen ensiasunnon ostoa nuori voi aloittaa säästämisen tulevaan asuntoonsa asuntosäästöpalkkiotilillä. ASP-tilisopimus on tarkoitettu nuorille, alle 30-vuotiaille, jotka suunnittelevat ensiasunnon ostoa. Tilille on mahdollista säästää myös yhdessä puolison kanssa, tällöin vain toisen puolisoista tulee olla alle 30-vuotias. ASP-sopimukseen kuuluu tili, jolle pankki maksaa 1 prosentin vuotuisen talletuskoron sekä 2-4 prosentin lisäkoron, kun säästötavoite on saavutettu ja asuntokaupat tehty. ASP-tilille tulee säästää vähintään kahdeksana kalenterineljänneksenä 150 - 3000 euroa ja talletusten määrän on vastattava vähintään kymmenen prosenttia ensiasunnon hinnasta. Tällöin pankki lainaa loput 90 prosenttia asunnon ostoa varten. ASP-laina muodostuu ASP-korkotukilainasta, joka määräytyy sijaintikunnan¹ perusteella. Mikäli ASP-korkotukilaina eri riitä asunnon ostamiseen, pankki myöntää ASP-lisälainan. ASP-tilille säästettäessä ensiasunnon ostaja ei tarvitse lisävuokutta, vaan lainan vakuudeksi tulee ostettava asunto sekä valtion osatakaus, joka on kuitenkin enintään 20 prosenttia lainasta ja enintään 50 000 euroa asuntoa kohden. (Nordea 2010b; Finanssivalvonta 2010; Valtionkonttori 2010.)

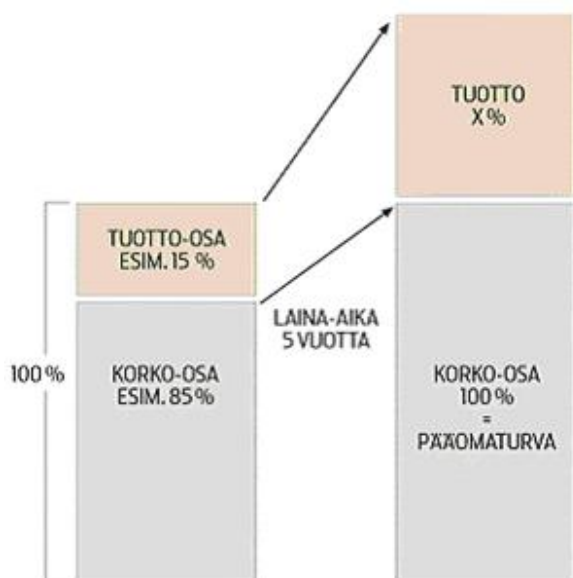
3.1.6 Indeksilainat

Indeksilainat ovat pankkien liikkeelle laskemia määräaikaista joukkovelkakirjalainoja, joiden tuotto on sidottu valitun kohde-etuuden arvon kehitykseen. Tuotto voidaan sitoa yhteen tai useampaan osakeindeksihinnan muutokseen tai korko-, hyödyke-, raaka-aine- ja valuuttamarkkinoiden indeksi-muutoksiin. Indeksilaina koostuu kahdesta osasta: korko- ja tuotto-osasta. Korko-osaan sijoitetaan yleensä suurin osa merkintähinnasta, 70-80 prosenttia, ja tuotto- eli johdannaisosaan sijoitetaan loput 20-30 prosenttia merkintähinnasta. Indeksilainat ovat pääomaturvattuja, yleensä sijoittaja voi menettää pääomansa ainoastaan pankin kaatuessa konkurssiin. Indeksilainat ovat suunnattu erityisesti piensijoittajille, jotka eivät halua sijoituksilleen suurta riskiä. (Nordea 2009.)

---

¹ Helsinki: 145 000 euroa, Espoo, Vantaa tai Kauniainen: 125 000 euroa, Muut kunnat: 100 000 euroa.

Indeksilainojen laina-aika vaihtelee useimmiten kahdesta viiteen vuoteen. Korkosijoitus, 70-80 prosenttia nimellispääomasta, tehdään nollakuponkilainaan eli sijoittaja saa sovittuna eräpäivänä sijoituksen nimellispääoman takaisin kokonaisuudessaan. Korkosijoitukset tuottavat yleensä sijoitusaikana niin paljon, että liikkeellelaskija voi maksaa nimellispääoman takaisin sijoittajalle, vaikka osakekurssit eivät olisikaan tuottaneet. Markkinoiden kehitys määrää tuotto-osuuden arvon eräpäivänä. Niiden arvo voi sijoituksessa olla jopa nolla, jolloin myös indeksilainan tuotto on nolla ja sijoittaja saa takaisin vain sijoitetun pääoman. Markkinoiden noustessa lainan tuotto kasvaa merkittävästi, koska johdannaissijoituksiin liittyy vipuvaikutus eli option arvo nousee suhteellisesti enemmän kuin sen alla olevan indeksin arvo. Osa liikkeellelaskijoista takaa lainoille myös takaisinmaksuhinnan jälkimarkkinoilla, jolloin sijoittaja voi lunastaa lainan ennen sen eräpäivää. Takaisin nostohintaan vaikuttavat markkinaolosuhteiden muutokset, jolloin nostohinta voi olla joko matalampi tai korkeampi kuin sijoituksen nimellisarvo on ollut. (Nordea 2009.)

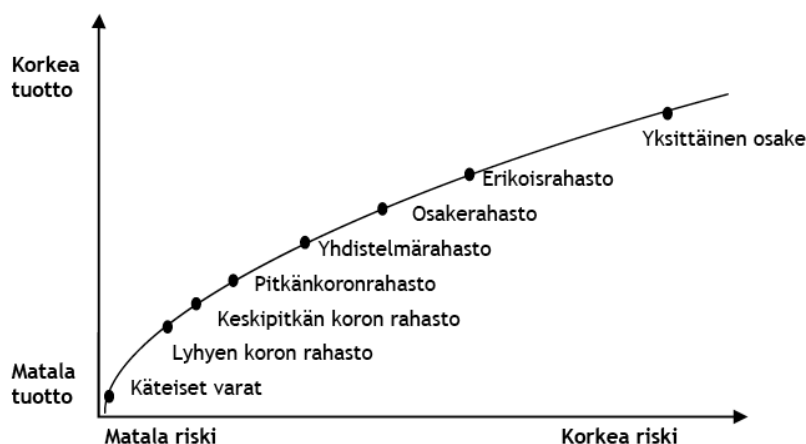

Kuvio 3: Viisivuotisen indeksilainan rakenne (Kohti taloudellista riippumattomuutta 2009.)

3.2 Sijoituskohteen valinta ja siihen vaikuttavat tekijät

Sijoituskohteen valintaan vaikuttavat sekä sijoittaja itse että kohteen tuotto-odotukset ja riski. Sijoittajalle pyritään tekemään ennen sijoituskohteen valintaa sijoitussuunnitelma, jossa käydään läpi eri vaiheissa sijoittajan riskinsietokyvystä onnistumisen arviointiin.

3.2.1 Sijoituksen tuotto ja riski

Kuvio 4: Eri sijoitusmuotojen vertailu tuotto-odotusten ja riskin suhteen (Puttonen & Repo 2006, 32.)

Sijoittajien tavoitteena on saada sijoituksilleen parasta tuottoa mahdollisimman pienellä riskillä. Sijoitustoiminnassa tuotto ja riski kulkevat käsi kädessä, mitä suurempi tuotto-odotus sitä suurempi riski. Hajauttamalla sijoitukset eri sijoituskohteisiin sijoittaja voi optimoida tuotto-odotukset ja riskin omiin lähtökohtiinsa sopiviksi. Sijoituksen tuotolla saadaan selville, kuinka hyvin sijoitus on onnistunut suhteessa muihin sijoituksiin. Näitä on helppo verrata keskenään prosentuaalisten tuottojen ansiosta. Tuotto muodostuu sijoituskohteen arvonnoususta sekä sijoitusperiodin aikana saaduista mahdollisista maksuista, esimerkiksi koroista, osingoista, myyntivoitoista ja osakeantien kautta pääoman kasvusta. Mikäli sijoitus on tehty jossakin muussa valuutassa, valuuttakurssien muutokset vaikuttavat myös sijoituksen tuottoon. Sijoituksesta saatavaan lopulliseen tuottoon huomioidaan myös pääomien ja tuottojen verotus sekä inflaatio. (Nikkinen ym. 2002, 22; Kallunki ym. 2007, 24; Nordea 2010d.)

Sijoitustoimintaan liittyy erityyppisiä riskejä, joilla tarkoitetaan epävarmuutta tulevasta tuotosta. Mitä enemmän epävarmuutta sijoitukseen liittyy, sitä riskipitoisempi se on. Se voidaan määritellä todennäköisyytenä, että toteutunut tuotto poikkeaa odotetusta tuotosta. Riskiin vaikuttavat monet eri tekijät, jotka voivat vaikuttaa eri arvopapereihin eri tavalla. Näistä oleellisimpia riskejä ovat korko-, luotto-, markkina-, inflaatio- ja valuuttariski, joita käsitellään alempana. (Nordea 2010d.)

Korkoriski aiheutuu korkotason heilahtelusta, joka aiheuttaa arvopapereiden hinnan vaihtelut. Korkojen nousu laskee arvopaperin hintaa ja korkotason lasku taas nostaa arvopaperin hintaan, kun muut tekijät eivät muutu. Korkotason muutos vaikuttaa korkorahastojen kehitykseen ja muutokset näkyvät rahasto-osuuksien myynti- ja lunastushinnoissa. (Nikkinen ym. 2002, 29.)

Luottoriski liittyy velalliseen. Kun velallinen ei kykene hoitamaan velkaan liittyviä lyhennyksiä ja koronmaksuja, tulee kyseeseen luottoriski. Tässä tapauksessa sijoittaja voi pahimmillaan menettää sekä pääomansa että korkonsa. Markkinoilla luottoriskin hallintaan ja määrittelyyn käytetään luotto-luokitusta, joka kertoo velallisen kyvyn selviytyä taloudellisista velvoitteistaan. (Anderson & Tuhkanen 2004, 36.)

Markkinariskiksi kutsutaan koko markkinoiden heilumisesta aiheutuvaa arvopapereiden hinnan muutoksia. Yritykset eivät itse pysty vaikuttamaan markkinarisktiin, vaan sen aiheuttaa yrityksen ulkopuoliset tekijät. Näitä tekijöitä ovat muun muassa talouden vaihtelut, kansainväliset katastrofit sekä kuluttajien käyttäytyminen. Viimeisin suurin markkinariskin toteuttaja oli, vuonna 2008 Yhdysvalloista liikkeelle lähtenyt, subprime-kriisi, jolla oli vaikutus koko maailman rahoitusmarkkinoihin. Suurin vaikutus markkinariskillä on osakkeiden tuottoihin. (Nikkinen ym. 2002, 29.)

Inflaatoriski vaikuttaa kaikkiin arvopapereihin. Inflaatoriskillä tarkoitetaan mahdollisuutta sille, että sijoitetun euron arvo ei tulevaisuudessa ole enää yhtä suuri. Se on yhteydessä korkoriskiin, koska korkotason noustessa kiihtyy myös inflaatio ja sijoittajat vaativat usein inflaatiopreemiota ostovoiman heikentymisen kompensoimiseksi. (Nikkinen ym. 2002, 29.)

Valuuttariski tulee huomioida sijoitettaessa euroalueen ulkopuolelle tai eri valuutoista kohdistuviin arvopapereihin. Valuuttariski vaikuttaa erityisesti rahasto- ja osakesijoituksiin, koska erityisesti rahastoissa osa sijoituksista saattaa kohdistua euroalueen ulkopuolelle ja osakesijoituksissa yrityksellä saattaa olla esimerkiksi dollarimääräisiä kassavirtoja. (Nikkinen ym. 2002, 29.)

3.2.2 Säästämistottumukset

Pankkitalletukset ovat olleet pitkään suomalaisten suosituin säästämismuoto ja ovat edelleen. Pankkitalletukset ovat olleet aiemmin verovapaita ja niillä on ollut rajaton takaisinmaksusuoja. Näillä on ollut suuri vaikutus talletusten suosioon. Verovapauden poistuminen sekä alhaiset korot ja tietoisuus uusista sijoitusmuodoista ovat lisänneet kotitalouksien kiinnostusta sijoittaa varansa eri sijoitusinstrumentteihin. Suomalaisten kotitalouksien sijoitukset muihin kuin pankkitalletuksiin kuu-sinkertaistuivat vuodesta 1995 vuoteen 2005. Samanaikaisesti kotitaloudet vaurastuivat, rahoitusvarallisuus nousi kymmenessä vuodessa 50,1 miljardista 110,3 miljardiin, eli kotitalouksien varallisuus kaksinkertaistui 90-luvun laman jälkeen. (Kallunki ym. 2007, 15-16.)

3.2.3 Sijoitussuunnitelma

Hyvä sijoituksen suunnittelu takaa onnistumisen sijoittamisessa, muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta. Sijoittajan tulee seurata ja analysoida sijoitusmarkkinoita jatkuvasti, koska markkinoilla saattaa tapahtua suuriakin muutoksia pienessä ajassa. Sijoittajat pyörittävät itse sijoitusmarkkinoita eli koskaan ei voida sanoa varmasti mihin suuntaan markkinat muuttuvat. Sijoittaminen on prosessi-

na monivaiheinen, sijoittajan riskinsietokyvyn määrittämisestä onnistumisen arviointiin. Sijoitus-suunnitelma perustuu sijoittajan elämäntilanteeseen sekä varallisuuteen ja sen avulla sijoittaja saa tiedon minkälainen sijoittaja hän on ja miten juuri hänen tulisi sijoittaa.

Sijoitussuunnitelman laadinta lähtee sijoittajan riskinsietokyvyn arvioinnista, jolla on vaikutus koko prosessiin. Tällä pyritään selvittämään sijoittajan kyky suhtautua sijoituksista aiheutuneisiin tappioihin. Sijoittajat ovat erilaisia persoonia ja riskinsietokyky on henkilökohtainen. Osa sijoittajista hakee sijoituksillaan tietoisesti jännitystä ja riskiä elämään, kun taas osa huolestuu jo pelkästä tappion ajatuksesta. Tuotto ja riski kulkevat käsi kädessä eli mikäli sijoittaja hakee sijoituksillaan suurta tuottoa, on hänen omattava hyvä riskinsietokyky. Koskaan ei ole syytä ottaa suurten tuotto-odotusten vuoksi enempää riskiä kuin oma riskinsietokyky antaa myöden. Sijoittajan riskinsietokyky voidaan jakaa kolmeen asteeseen: matalaan, keskimääräiseen ja suureen kuvion 5 mukaisesti. Matalan riskinsietokyvyn omaava sijoittaja tallentaa usein varansa riskittömiin kohteisiin, kuten pankkitileille ja on valmis tyytymään olemattomaan tuottoon sijoituksissaan. Keskimääräinen riskinsietokyky antaa sijoittajalle valmiudet jo hieman riskillisempiin sijoituksiin. Sijoittaja haluaa parempaa tuottoa sijoituksilleen ja on valmis ottamaan riskiä sijoittaessaan, mutta ei kuitenkaan ole valmis altistamaan kaikkea. Suuren riskinsietokyvyn omaava sijoittaja haluaa jo huomattavaa tuottoa sijoituksilleen ja on valmis ottamaan suuria riskejä tuoton saavuttamiseksi. (Kallunki ym. 2007, 23-24.)

	Suuri	
	Keskimääräinen	
Matala		Haluaa hyvän tuoton ja ymmärtää riskit
Vähäinen riskinottohalu	Haluaa korkosijoituksia paremman tuoton	Ei joudu paniikkiin kurssien laskiessa
Tallettaja tyyppi	Sietää pientä tuotonvaihtelua	Tottunut osakesijoittaja
Vierastaa osakkeita	Aloitteleva osakesijoittaja	

Kuvio 5: Riskinsietokyky

Sijoittajan riskinsietokyky vaikuttaa sijoitettavan varallisuuden allokointiin, mitä matalampi riskinsietokyky sitä useampaan kohteeseen sijoitettava varallisuus hajautetaan. Hajauttamalla pyritään laskemaan sijoituksen riskiä. Osa sijoitusvarallisuudesta voidaan allokoida riskittömiin sijoituksiin, kuten korkorahastoihin, osa voidaan sijoittaa riskiltään korkeampiin sijoituskohteisiin. Sijoitusvarallisuuden allokointia tarkastellaan usein kolmesta näkökulmasta: sijoituspolitiikkaan perustuvasta, taktisesta ja dynaamisesta allokoinnista. Sijoituspolitiikkaan perustuvalla allokoinnilla luodaan pohja sijoitettavan varallisuuden jako eri kohteisiin, nämä päätökset tehdään pitkäaikaisiksi. Taktinen allokointi on aktiivista salkunhallintaa, jossa sijoittaja hyödyntää markkinoiden kehityksen. Tässä päätökset tehdään yleensä lyhyelle ajalle ja ne perustuvat sijoittajan markkina-analyysiin. Dynaamisella allokoinnilla sijoittaja suojaa sijoitussalkkunsaa markkinoiden laskulta esimerkiksi erilaisilla johdannaisilla. Tämä on usein mekaanista, josta aiheutuu sijoittajalle kustannuksia. Dynaamisesta

allokoinnista aiheutuneita kustannuksia pyritään pienentämään taktisella allokoinnilla. (Kallunkin ym. 2007, 56-59.)

Sijoittajan elämäntilanne sekä sijoitushorisontti vaikuttavat sijoituspäätöksen tekoon, koska ihmisillä on eri elämänvaiheissa erilaiset tarpeet. Sijoitushorisontin määrittäminen on monesti sijoitussuunnittelun tärkein osa. Jo eläkeikään päässeen vanhuksen ja nuoren opiskelijan sijoitussuunnitelmat poikkeavat toisistaan. Iällä on vaikutusta sijoittajan riskinsietokykyyn, usein ikä ja riskinsietokyky kasvavat käsi kädessä. Sijoitussuunnitelmaa tehdessä huomioidaan myös sijoittajan sijoitushorisontti eli kuinka pitkäksi aikaa hän on valmis pitämään varallisuutensa sijoitettuna. Sijoitushorisontin pidentyessä tappioiden riski vähenee. Nuoret ovat usein halukkaita sijoittamaan pidempiaikaisiin kohteisiin, joihin sijoitetaan pieniä summia kerralla ja annetaan niiden kasvaa rauhassa tuottoa. Näissä sijoituksissa on parempi vuotuinen tuotto. (Kallunki ym. 2007, 41-42.)

Sijoittajan päätös voidaan toteuttaa, kun hän on käynyt läpi edellä esitetyt asiat. Päätös toteutetaan joko myymällä tai ostamalla sijoituskohteita. Sijoittajat eivät yleensä käy kauppaa keskenään vaan kaupankäynnin hoitaa välittäjä, joka toteuttaa kaupat markkinapaikalla. Pankit ja pankkiiriliikkeet ovat yleisimpiä välittäjiä. Markkinoilla on valittavana erilaisia välittäjiä, jotka eroavat toisistaan toimintakonseptin sekä asiakaskunnan suhteen. Osa välittäjistä voi keskittyä ainoastaan suomalaisiin yksityishenkilöihin ja osa taas ulkomaalaisiin instituutioasiakkaisiin. Instituutioasiakkaisiin keskittyvät välittäjät toimivat tyypillisesti etävälittäjinä, eli heillä ei ole varsinaista toimistoa Suomessa. (Kallunki ym. 2007, 247.)

4 Tutkimus

Tutkimuksen päätarkoitus on lisätiedon saaminen jostakin valitusta aiheesta sekä edistää jonkin valitun ongelman ratkaisua. Tutkimuksia on paljon erilaisia ja tässä työssä on käytetty tieteellistä tutkimusta. Tieteellisellä tutkimuksella tarkoitetaan tutkimusta, jolla ratkaistaan jokin ongelma eli pyritään selvittämään tutkimuskohteen lainalaisuudet sekä toimintaperiaatteet. (Heikkilä 2008, 13)

4.1 Menetelmät

Tutkimus jakautuu kahteen eri osaan: teoreettiseen tutkimukseen ja empiiriseen tutkimukseen. Teoreettisessa osassa käytetään hyväksi jo valmiina olevaa tietoa, kun taas empiirisessä osassa hankitaan uutta tietoa havainnoimalla. Empiirinen tutkimus voidaan jakaa eri tyypeihin tutkimuksen tarkoituksen, aikaperspektiivin, tutkimusotteen tai tiedonkeruumenetelmän mukaan. Empiirinen tutkimus voi olla kartoittava, kuvaileva eli deskriptiivinen, selittävä eli kausaalinen, kokeellinen eli eksperimentaalinen, toiminta-, evaluaatio- tai ennustava tutkimus. (Heikkilä 2008, 13-14)

Tutkimusmenetelmät voidaan luokitella laadullisiin eli kvalitatiivisiin ja määrällisiin eli kvantitatiivisiin menetelmiin. Näillä tarkoitetaan empiirisen tutkimuksen konkreettisia aineiston hankinta- ja

aineistonanalyysimetodeja tai -tekniikoita. Kvantitatiivista tutkimusta nimitetään usein myös tilastolliseksi tutkimukseksi, koska sen avulla selvitetään lukumääriin ja prosenttiosuuksiin liittyviä kysymyksiä. Tämä vaatii riittävän suuren sekä edustavan otannan ja aineisto kerätään yleensä standardoiduilla lomakkeilla, joissa on valmiit vastausvaihtoehdot. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa painotetaan vastausten laatuun ja yleensä otanta rajoittuu pieneen määrään tapauksia, jotka pyritään analysoimaan tarkasti. Kvalitatiivisen tutkimuksen yleisin aineiston keruutapa on haastattelu, jolloin voidaan ymmärtää tutkimuksen kohdetta paremmin sekä pystytään hyödyntämään psykologian ja muiden käyttäytymistieteiden oppeja. (Heikkilä 2008, 16; Helsingin Yliopisto 2010.)

Tämä opinnäytetyön tutkimusote on kvantitatiivinen, jonka keskeisimmät tekijät ovat

- johtopäätökset aiemmista tutkimuksista,
- aiemmat teoriat,
- hypoteesien esittäminen,
- käsitteiden määrittely,
- aineistoin keruun suunnittelu,
- tutkittavien henkilöiden valinta,
- aineiston saaminen tilastollisesti käsiteltävään muotoon sekä
- päätelmien teko havaintoaineiston tilastolliseen analysointiin.

(Hirsjärvi, Remes & Sajavaara. 2009, 140.)

Tutkimusongelma sekä tutkimuksen tavoite määrittelevät käytettävän tutkimusmenetelmän. Tutkimusongelma on se, johon tutkimuksella pyritään saamaan ratkaisu. Tässä opinnäytetyössä tutkimusongelma on nuorten kiinnostuneisuus sijoittamiseen eli tutkimuksen tavoite on saada selvitettyä nuorten tieto ja kiinnostus sijoittamista kohtaan sekä miten he toivoisivat heitä lähestyttävän asian tiimoilta.

4.1.1 Toteutus

Tutkimus toteutettiin kontrolloidulla kyselyllä, koska kyselyyn vastaajat valittiin iän perusteella. Kysely tunnetaan survey-tutkimuksen keskeisenä käsitteenä, jolloin kerätään tietoa joukolta ihmisiä standardoidussa muodossa. Standardoidussa muodossa esitetyt kysymykset esitetään vastaajille täysin samalla tavalla, tämän takia kyselylomake toimii parhaiten. Kyselyllä on mahdollista kerätä tehokkaasti laaja tutkimusaineisto, mutta siihen liittyy joitakin heikkouksia, kuten sen pinnallisuus. Vastauksista ei näe, onko vastaaja vastannut rehellisesti ja huolellisesti kyselyyn. Kyselyyn osallistuu usein sattumanvarainen joukko ihmisiä, joten on vaikea arvioida ymmärtävätkö osallistujat kyselyn ja osaavatko he vastata kysymyksiin oikein. Tässä tutkimuksessa on käytetty Likertin 5-portaista asteikkoa:

- 1 - ei ollenkaan
- 2 - jonkin verran
- 3 - kohtalaisesti
- 4 - melko paljon
- 5 - paljon

(Hirsjärvi ym. 2009, 193-195.)

Ennen varsinaista kyselyä tehtiin esitutkimus, jonka täytti kymmenen henkilöä. Nämä henkilöt valittiin satunnaisesti, osa esitutkimukseen osallistuneista oli rahoituksen opiskelijoita tai rahoituksen ammattilaisia, osalla ei ollut ennestään mitään kokemusta sijoittamisesta tai sijoitusinstrumenteista. Esitutkimus tehtiin, jotta tutkimuslomakkeen kysymykset saatiin muodostettua niin, että jokainen vastaaja ymmärtää kysymyksen ja sen vastausvaihtoehdot. Esitutkimuksen jälkeen alkuperäistä tutkimuslomaketta muotoiltiin vielä ja siihen lisättiin muutama taustamuuttuja.

Varsinainen kysely toteutettiin keväällä 2010. Kyselyn muotona käytettiin informoitua kyselyä eli kyselylomakkeet jaettiin henkilökohtaisesti satunnaisille vastaajille. Näin varmistettiin myös se, että jokainen ymmärtää, mistä tutkimuksessa on kyse. Kysely toteutettiin kuitenkin anonymisti eli vastaajat saivat täyttää lomakkeen omatoimisesti. Tutkimukseen osallistui yhteensä 113 vastaajaa.

4.1.2 Tutkimusaineiston käsittely

Tutkimusaineisto kerättiin ensin kokonaisuudessaan, jonka jälkeen saadut tulokset koottiin SPSS for Mac -ohjelmaan. Ohjelma soveltuu erityisesti laajojen tilastojen analysointiin. Sen avulla analysoitiin saadut vastaukset ja pyrittiin saamaan vastaukset tutkimusongelmaan. Ohjelman avulla saatiin muodostettua erilaisia taulukoita ja graafisia kuvioita, joita käytettiin apuna havainnollistamaan tutkimustuloksia. Osa taulukoista on muodostettu käyttäen Excel-tilukko-ohjelmaa. SPSS-ohjelman avulla selvitettiin myös tutkimuksen luotettavuus sekä tutkittiin eri muuttujien välisiä riippuvuuksia.

4.1.3 Tutkimuksen luotettavuus

Tutkimus on onnistunut, kun saadaan luotettavia ja päteviä vastauksia sekä vältetään virheitä. Validiteetti (pätevyys) ja reliabiliteetti (luotettavuus) mittaavat tutkimuksen laatua ja ovat kvantitatiivisen tutkimuksen perusvaatimuksista keskeisimmät. Näiden lisäksi objektiivisuus, tehokkuus, taloudellisuus, avoimuus, tietosuoja, hyödyllisyys, käyttökelpoisuus sekä sopiva aikataulu ovat kvantitatiivisen tutkimuksen perusvaatimuksia. (Heikkilä 2008, 29-32)

Validiteetti

Validius tarkoittaa systemaattisen virheen puuttumista. Tutkimuksen tulisi mitata sitä, mitä on alun perinkin ollut tarkoitus selvittää. Mikäli tutkija ei aseta täsmällisiä tavoitteita voi hän tutkia helposti vääriä asioita, jolloin tutkimus ei ole validi eli pätevä. Tutkimuslomakkeen kysymysten tulee siis mitata oikeita asioita ja niiden tulee kattaa koko tutkimus. Perusjoukon määrittely, edustava otos ja korkea vastausprosentti auttavat validin tutkimuksen toteutumista. Validiutta on vaikea arvioida jälkikäteen, siksi se tulisi varmistaa etukäteen huolellisella suunnittelulla ja harkitulla tiedonkeruulla. (Heikkilä 2008, 29-30.)

Reliabiliteetti

Reliabiliteetilla tarkoitetaan tulosten luotettavuutta ja tarkkuutta. Tutkimuksesta saadut tulokset eivät saa olla sattumanvaraisia vaan tutkimus on pystyttävä toistamaan samanlaisin tuloksin. Tutkimuksen tulokset ovat yleensä sattumanvaraisia, jos otoskoko on pieni. Kyselytutkimuksessa on syytä huomioida joskus suureksikin nouseva poistuma eli kato, jolla tarkoitetaan lomakkeen palauttamatta jättäneiden määrää. Tutkimuksen otos tulisi edustaa koko tutkittavaa perusjoukkoa, jolloin tutkimuksen tulokset ovat luotettavia. Tutkijalle voi myös sattua virheitä tietoja kerättyäessä, syötettyäessä, käsiteltäessä ja tuloksia tulkittaessa. Tämän takia tutkijan tulisi olla koko tutkimuksen ajan tarkka ja kriittinen. (Heikkilä 2008, 30-31.)

Tutkimuksen kokonaisluotettavuus

Tutkimuksen pätevyys ja luotettavuus muodostavat yhdessä kokonaisluotettavuuden. Tämä opinnäytetyön tutkimusta voidaan pitää luotettavana. Tutkimukseen osallistui 113 vastaajaa, joista 55,0 prosenttia oli miehiä ja 45,0 prosenttia naisia. Tutkimuksen otos on ollut tarpeeksi kattava ja edustaa hyvin molempia sukupuolia. Kontrolloidulla kyselyllä lisättiin tutkimuksen luotettavuutta, koska vastaajat saivat tarvittaessa apua kyselyn täyttämiseen ja vastausprosentti pysyi hyvänä. Tutkimuslomakkeen kysymykset mittaavat oikeita asioita ja kattavat tutkimusongelmat, jotka lisäävät tutkimuksen luotettavuutta². Taulukko 1 havainnollistaa tutkimuksen reliabiliteetin, jota Cronbachin alfa-kerroin mittaa. Kertoimen tulisi olla välillä 0-1, mutta mielellään yli 0,7 ja mitä suurempi kerroin on, sitä paremmin osiot mittaavat samaa asiaa. Tutkimuksen tuloksena saadaan alfa-kertoimeksi 0,818, joka on varsin korkea. Tämä perusteella voidaan todeta, että kaikki muuttujat ovat tärkeitä ja yhdenkin poisjätto alentaisi tutkimuksen reliabiliteettiä. (Heikkilä 2008, 187-210.)

---

² Katso liite 1 : Kyselylomake

Cronbach's Alpha	N of Items
,818	29

Taulukko 1: Tutkimuksen reliabiliteetti

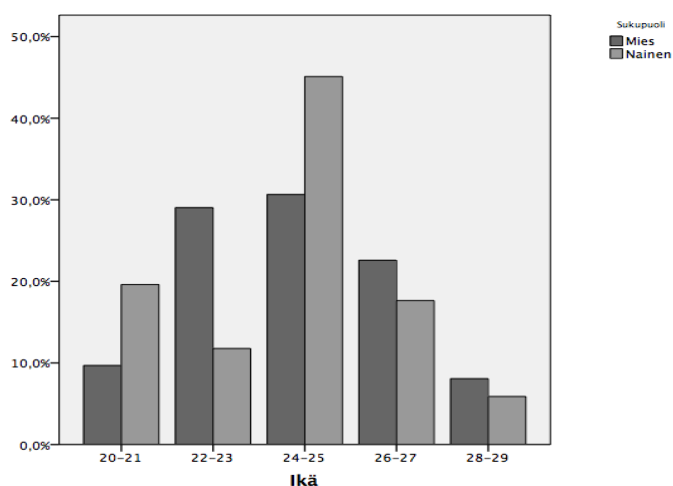
4.2 Tutkimustulosten analysointi

4.2.1 Taustatiedot

Kyselylomakkeen alussa oli viisi kysymystä liittyen vastaajan taustatietoihin. Taustatiedoiksi oli valittu sukupuoli, ikä, siviilisäät, koulutus sekä elämäntilanne. Nämä taustamuuttujat valittiin, koska näitä käytetään myös sijoitussuunnitelman laatimisessa sekä uskottiin että näillä on merkitystä nuoren sijoituskäyttäytymiseen sekä yleiseen rahankäyttöön.

Ikä ja sukupuoli

Tutkimukseen osallistui yhteensä 113 vastaajaa, joista 62 henkilöä oli miehiä ja 51 henkilöä naisia, iältään 20-29. Ikäluokat ovat jaettu viiteen kategoriaan kuvion 6 mukaisesti ja suurin vastausprosentti sijoittui ikävälille 24-25. Vähinten vastauksia tuli 28-29-vuotiailta ja ikäluokat 22-23 ja 26-27 jakautuivat melko tasaisesti.

Kuvio 6. Vastaajien suhteellinen ikä- ja sukupuolijakauma

Siviilisäät

Taulukosta 2 voidaan havaita, että tutkimukseen osallistuneista 56,6 prosenttia oli siviilisäädyltään sinkkuja ja vain harva oli avioliitossa. Loput 37,5 prosenttia vastanneista kertoi olevansa avioliitossa. Tutkimuksesta on jätetty tietoisesti parisuhteessa-siviilisäät pois, koska sillä uskottu olevan vaiku-

tusta nuorten rahankäyttömahdollisuuksiin. Parisuhteessa elävällä nuorella on usein saman verran rahaa käytettävissä kuin sinkullakin, toisin sanoen hän yleensä päättää itse omista rahoistaan. Kun taas avoliitossa elävällä, on usein yhteisiä rahamenoja puolison kanssa, eikä hän välttämättä saa itse päättää kaikista rahamenoistaan.

	Määrä	%	Validi %	Kumulatiivinen %
Sinkku	64	56,6	57,1	57,1
Avoliitossa	42	37,2	37,5	94,6
Avoliitossa	6	5,3	5,4	100
Yhteensä	112	99,1	100	
Jättänyt vastaamatta	1	0,9		
Yhteensä	113	100		

Taulukko 2: Vastaajien siviilisäät

Koulutus tai tämänhetkinen oppilaitos sekä elämäntilanne

	Määrä	%	Validi %	Kumulatiivinen %
Perus- tai ammattikoulu tai lukio	23	20,4	24	24
Ammattikorkeakoulu	49	43,4	51	75
Yliopisto	24	21,2	25	100
Yhteensä	96	85	100	
Jättänyt vastaamatta	17	15		
Yhteensä	113	100		

Taulukko 3: Vastaajien koulutus

Taulukosta 3 käy ilmi tutkimukseen vastanneiden koulutus. Vastanneista lähes puolet (43,4 %) opiskeli tai oli opiskellut ammattikorkeakoulussa. 21,2 prosenttia vastauksista tuli yliopisto-opiskelijoilta tai yliopistosta valmistuneilta. Loput 20,4 % tutkimukseen osallistuneista oli käynyt vain peruskoulun, ammattikoulun tai lukion.

	Määrä	%	Validi %	Kumulatiivinen %
Kokopäivätyössä	34	30,1	30,1	30,1
Osa-aikatyössä	44	38,9	38,9	69
Työtön	2	1,8	1,8	70,8
Kokopäiväinen opiskelija	33	29,2	29,2	100
Yhteensä	113	100	100	

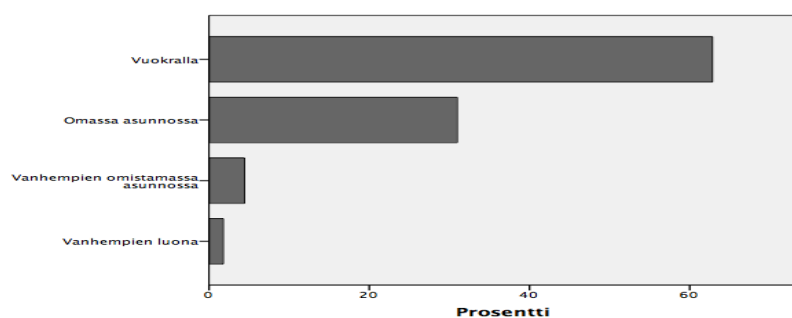
Taulukko 4: Vastaajien elämäntilanne

Taulukko 4 havainnollistaa, miten tutkimukseen osallistuneiden elämäntilanne jakautui. Vain 1,8 prosenttia vastanneista oli työttömiä. 30,1 prosenttia oli kokopäivätyössä ja 38,9 prosenttia vastan-

neista työskenteli osa-aikaisena, joista suurin osa työskenteli opintojen ohella. Kokopäiväisiä opiskelijoita tutkimukseen osallistui 29,2 prosenttia kaikista vastanneista.

Asumismuoto

Tutkimukseen osallistuneista 62,8 prosenttia asui vuokralla ja vain harvat (1,8 %) vastanneista asui enää vanhempien luona tai vanhempien omistamassa asunnossa (4,4 %). 31 prosenttia vastaajista on sijoittanut jo omaan asuntoon. Alla oleva kuvio havainnollistaa, miten tutkimuksen tulokset jakautuivat.

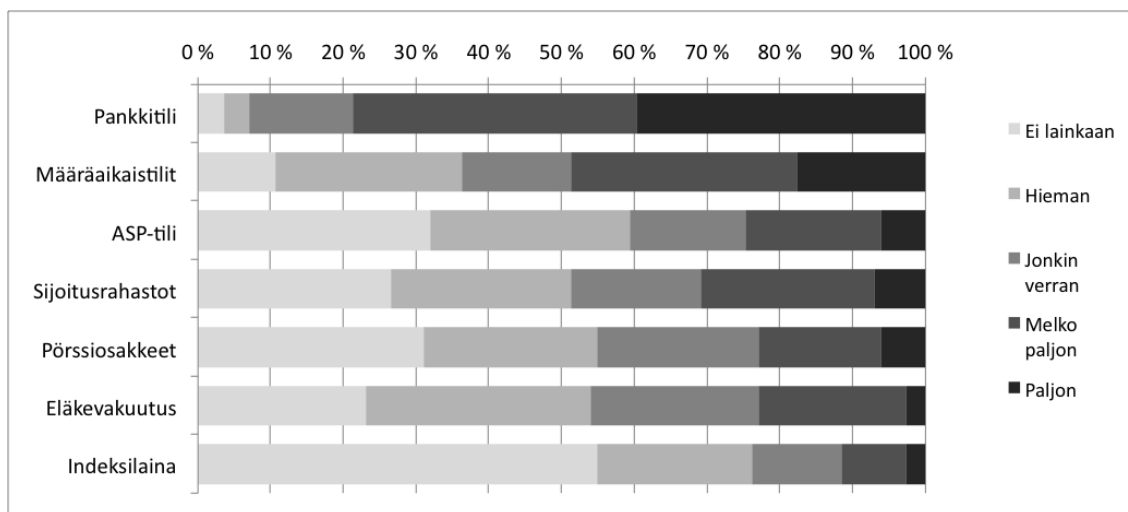

Kuvio 7: Vastaajien asumismuoto

Sijoittaminen

Vastaajista 54,9 prosenttia oli jo aloittanut sijoitustoiminnan ja näistä suurin osa (67,7 %) oli miehiä, kun naisista vastaava luku oli 32,3 prosenttia. Aiempien tutkimusten perusteella tämä oli odotettu tulos myös tässä kyselyssä. (Finanssialan Keskusliitto 2009.)

4.2.2 Tietoa sijoitusinstrumenteista

Kuvio 8: Tutkimukseen vastanneiden tiedon taso eri sijoitusinstrumenteista

Tutkimukseen osallistuneiden tiedon tason jakautuminen eri sijoitusinstrumenttien välillä voidaan havaita kuviosta 8. Vastanneilla oli odotetusti eniten tietoa pankkitilistä, joista 78,7 prosenttia koki tietävänsä melko paljon tai paljon, ja vain 7,0 prosenttia oli sitä mieltä, että heillä on vain hieman tai ei lainkaan tietoa pankkitilistä. Määräaikaistileistäkin 48,7 prosenttia koki tietävänsä melko paljon tai paljon ja 36,3 prosenttia koki, ettei tietoa ollut lainkaan tai sitä oli vain jonkin verran. Asuntosäästöpalkkiotilistä vastaajilla oli jo huomattavasti vähemmän tietoa kuin pankkitalletuksista. Vastaajista vain 24,8 prosenttia koki tietävänsä ASP-tilistä melko paljon tai paljon ja yli puolet (59,3) koki ettei tiedä ASP-tilistä kovinkaan paljon. Yllä olevasta kuviosta voidaan huomata, että tieto sijoitusrahastoista, pörssiosakkeista sekä eläkevakuutuksesta jakautui samankaltaisesti. Sijoitusrahastoista oli kuitenkin eniten tietoa ja 31,0 prosenttia vastanneista kokikin tietävänsä rahastoista melko paljon tai paljon, kun pörssiosakkeissa vastaava luku oli vain 23,0 prosenttia ja eläkevakuutuksessa 23,1 prosenttia. Yli puolet vastanneista koki kuitenkin ettei tiedä näistä instrumenteista mitään tai tietoa on vain jonkin verran. Tutkimuksen perusteella voidaan todeta, että indeksilainasta on selkeästi vähintään tietoa ja vain 11,5 prosenttia koki tietävänsä melko paljon tai paljon ja reilusti yli puolet (76,1 %) koki, ettei tietoa ole tai sitä on vain jonkin verran.³

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	,378 ^a	,143	,086	,893

Taulukko 5: Regressioanalyysi

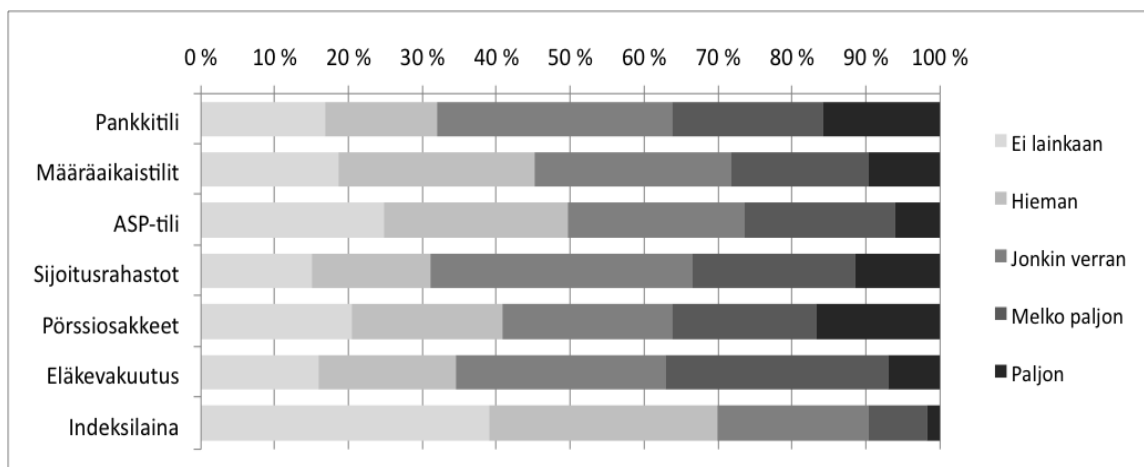
Taulukon 5 perusteella voidaan havaita, että tutkimukseen osallistuneiden koulutus ja tieto eri sijoitusinstrumenteista korreloivat keskenään 0,378 eli tutkimukseen osallistuneiden korkeampi koulutus lisää hieman tietämystä eri sijoitusinstrumenteista. Tutkimukseen osallistuneiden koulutuksen vaihtelulla voidaan selittää tietoa eri sijoitusinstrumenteista 14,3 prosentilla.

Tutkittaessa vastanneiden iän vaikutusta tiedon tasoon, voidaan todeta että niiden välillä on vain hyvin pieni korrelaatio eli iällä ei tässä tutkimuksessa ole vaikutusta tiedon tasoon⁴.

³ Katso liite 3.

⁴ Katso liite 2: Korrelaatiomatriisi 1.

4.2.3 Nuorten kiinnostus sijoittamiseen

Kuvio 9: Nuorten kiinnostus sijoittamiseen

Kuvio 9 havainnollistaa tutkimukseen osallistuneiden kiinnostuksen eri sijoitusinstrumentteja kohtaan. Tutkimukseen osallistuneista 36,3 prosenttia oli kiinnostunut sijoittamaan pankkitilille melko paljon tai paljon ja 49,1 prosenttia vain hieman tai ei lainkaan. Vastanneista lähes puolet (45,1 %) oli kiinnostunut sijoittamaan määräaikaistileille hieman tai ei lainkaan ja vain 28,3 prosenttia oli kiinnostunut enää melko paljon tai paljon. Asuntosäästöpankkotilille kiinnostusta oli vain vähän ja noin puolet (49,6 %) vastanneista oli kiinnostunut vain hieman tai ei lainkaan. Sijoitusrahastoihin lähes 70 prosenttia vastanneista oli kiinnostunut sijoittamaan ainakin jonkin verran. Kiinnostus pörssiosakkeisiin jakautui tasaisesti eri vastausvaihtoehtojen välille. Vastanneista jopa 16,8 prosenttia oli kiinnostunut paljon ja yhteensä 42,5 prosenttia vastanneista jonkin verran tai melko paljon. Eläkevakuutukseen suurin osa (58,4 %) tutkimukseen osallistuneista oli kiinnostunut sijoittamaan jonkin verran tai paljon, mutta vain 7,1 prosenttia oli kiinnostunut kohteesta paljon. Indeksilaina sijoituskohteena ei kiinnostanut vastaajia erityisesti ja suurin osa (69,0 %) oli vain hieman tai jonkin verran kiinnostunut ja vain 9,8 prosenttia oli kiinnostunut melko paljon tai paljon.

Tutkittaessa korrelaatiota voidaan huomata, että eri sijoitusinstrumentit korreloivat keskenään vain vähän, jolloin tuloksia voidaan luotettavina, koska selittävien muuttujien keskinäinen korrelaatio pysyy siedettävissä rajoissa⁵.

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	,402 ^a	,162	,105	,888

Taulukko 6: Regressioanalyysi

⁵ Katso liite 2.

Taulukosta 6 saadaan selville, että tutkimukseen osallistuneiden koulutus ja kiinnostus eri sijoitus-instrumentteihin korreloi keskenään 0,402 eli tutkimukseen osallistuneiden korkeampi koulutustaso lisää kiinnostusta sijoittamiseen hieman. Tutkimukseen osallistuneiden koulutuksen vaihtelulla voidaan siis selittää 16,2 % vaihtelu eri sijoitusinstrumenttien kiinnostuksesta. Korkeampi koulutus lisää erityisesti kiinnostusta sijoitusrahastoja ja pörssiosakkeita kohtaan, kuten käy ilmi myös Finanssialan Keskusliiton vuonna 2009 tekemästä Nuorten rahankäyttötutkimuksesta. (Finanssialan Keskusliitto 2009.)

Tutkittaessa vastanneiden iän vaikutusta kiinnostuneisuuteen eri sijoitusinstrumentteja kohtaan, voidaan todeta että niiden välillä on hyvin pieni korrelaatio eli iällä ei tässä tutkimuksessa ole vaikutusta vastaajien kiinnostuneisuuteen⁶. Vastanneiden tiedon tason ja kiinnostuksen välistä korrelaatiota⁷ tutkittaessa voidaan todeta, että tiedon määrä lisää kiinnostusta sijoitusinstrumenttia kohtaan. Tämä käy ilmi esimerkiksi pörssiosakkeiden kohdalla: mitä enemmän vastaajalla on tietoa pörssiosakkeista sitä, enemmän hän on kiinnostunut sijoittamaan niihin.

4.2.4 Sijoitustoiminnan rahoittaminen

Taulukosta 7 käy ilmi tutkimuksen tulokset eri rahoitusvaihtoehtojen väliltä. Palkkatulojen keskiarvoinen vastausvaihtoehto on ollut yli 4 eli melko todennäköistä ja säästöjen yli 3,5 eli kohtalaisen todennäköistä. Rahoittaminen lainalla tai vanhempien avustuksella on keskiarvallisesti ollut 1,7 eli melko epätodennäköistä. Tutkimuksen perusteella voidaan siis todeta, että nuoret aikovat sijoittaa nyt tai tulevaisuudessa, joko palkkatuloilla tai säästöillä ja vain harva oli kiinnostunut sijoittamaan lainalla tai vanhempien avustuksella.

	Määrä	Vastauksien keskiarvo
Palkkatuloilla	113	4,26
Lainalla	112	1,73
Säästöillä	113	3,58
Vanhempien avustuksella	112	1,74

Taulukko 7: Sijoitustoiminnan rahoittaminen

Ristiintaulukoimalla voidaan havaita, ettei sukupuolien välillä ollut suuria eroja vaan vastaukset jakautuivat kohtalaisen tasaisesti. Naiset rahoittaisivat sijoitustoimintaa hieman enemmän palkkatuloilla tai säästöillä kuin miehet, mutta vastaavasti miehet eivät pidä rahoittamista lainalla tai vanhempien avustuksella niin epätodennäköisenä kuin naiset.

⁶ Katso liite 2: korrelaatiomatriisi 2.

⁷ Katso liite 2: korrelaatiomatriisi 3.

4.2.5 Sijoitusaika

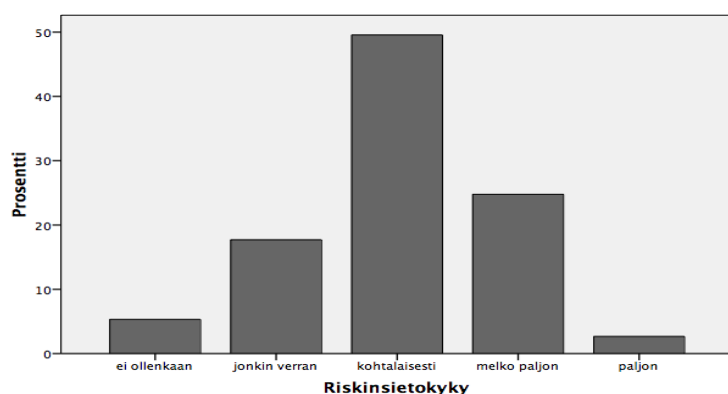
	Määrä	Vastauksien keskiarvo
Sijoittaminen yli 3 vuodeksi	113	3,67
Sijoittaminen 1-3 vuodeksi	113	3,73
Sijoittaminen alle vuodeksi	112	2,96

Taulukko 8: Vastaajien keskimääräinen sijoitusaika.

Taulukko 8 havainnollistaa, kuinka pitkäksi aikaan tutkimukseen osallistuneet ovat keskimäärin valmiit kiinnittämään varansa eri sijoituskohteisiin. Tutkimukseen osallistuneiden sijoitushorisontti jakautui melko tasaisesti. Sijoittaminen yli kolmeksi vuodeksi -vaihtoehdon keskimääräinen vastausvaihtoehto oli 3,67 eli suurin osa vastaajista oli sitä mieltä, että on todennäköisesti valmis sijoittamaan varansa yli kolmeksi vuodeksi. Sijoittaminen 1-3 vuodeksi sai keskimääräisesti hieman enemmän kannatusta kuin sijoittaminen yli 3 vuodeksi ja vastauksien keskiarvo oli 3,73. Tutkimukseen osallistuneet eivät pitäneet sijoittamista alle vuodeksi niin todennäköisenä vaihtoehtona kuin kahta aiempaa vastausvaihtoehtoa ja vastauksien keskiarvo jäikin 2,96.

Vertailtaessa sukupuolien välisiä eroja, voidaan todeta, että pieniä eroja miesten ja naisten väliltä löytyy, mutta ei kovinkaan merkittäviä. Miehet olivat kiinnostuneempi sijoittamaan yli 3 vuodeksi, mutta myös naisilta kiinnostusta tähän kohtaan löytyi. Sijoittamisessa 1-3 vuodeksi ei huomattavia eroja miesten ja naisten välillä ollut. Naisista 33,3 prosenttia ei ollut kiinnostunut sijoittamaan alle vuodeksi lainkaan, kun taas miehistä vain 16,4 prosenttia vastanneista oli tätä mieltä. Miehet ovat siis kiinnostuneempia sijoittamaan myös alle vuodeksi.

4.2.6 Riskinsietokyky ja sijoituksen pääomaturva

Kuvio 10: Vastaajien riskinsietokyky

Yllä oleva kuvio kuvaa tutkimukseen osallistuneiden riskinsietokykyä. Melkein puolet (49,6 %) vastanneista koki riskinsietokykynsä olevan kohtalainen ja 24,8 prosenttia koki riskinsietokykyä olevan

melko paljon. 17,7 prosenttia koki omaavansa jonkin verran riskinsietokykyä.

Vertailtaessa miesten ja naisten riskinsietokykyä voidaan todeta, että miehillä on korkeampi riskinsietokyky kuin naisilla. Tämä on tullut esille myös aiemmin tehdyistä tutkimuksista, joten myös tämän tutkimuksen tulokset vastaavat odotettua. Tutkimukseen osallistuneista naisista 80,5 % koki riskinsietokykynsä olevan enintään kohtalainen. Vastaavasti 85,4 % vastanneista miehistä koki riskinsietokykynsä olevan vähintään kohtalainen. Vastaajat, jotka kokivat riskinsietokykyä olevan paljon, olivat kaikki miehiä. Vastaavasti vastaajat, jotka kokivat, ettei omaa riskinsietokykyä ollenkaan olivat kaikki naisia. Vastanneiden koulutuksella eikä iällä ollut suurta vaikutusta riskinsietokykyyn. Korkeampi koulutus lisäsi hieman vastanneiden riskinsietokykyä, mutta iällä ei ollut vaikutusta. (Jyväskylän Yliopisto 2002.)

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	11,668 ^a	4	,020
Likelihood Ratio	15,069	4	,005
Linear-by-Linear Association	9,214	1	,002
N of Valid Cases	113		

a. 4 cells (40,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1,35.

Talukko 9: Khi-neliö testi

Taulukosta 9 nähdään, että yhteisvaihtelu on tilastollisesti merkittävä. Sig-arvo osoittaa, että riippuvuus ei johdu sattumasta vaan sijoittajan riskinsietokyky riippuu sukupuolesta, koska nollahypoteesi ei jää voimaan.

Vaikka suuri osa vastanneista koki omaavansa edes kohtalaisen riskinsietokykyyn, jopa 32,1 % piti todella tärkeänä sijoituskohteen pääomaturvaa⁸. Puolet vastanneista piti kohteen pääomaturvaa kohtalaisen tai melko tärkeänä ja vain 17,9 % koki, ettei pääomaturva ole tärkeää tai se on vain jonkin verran tärkeää. Miesten ja naisten välinen ero jakautuu odotusten mukaisesti, naisille sijoituskohteen pääomaturva on paljon tärkeämpää kuin miehille. Tutkimukseen osallistuneista naisista jopa 82 % piti pääomaturvaa melko tärkeänä tai tärkeänä ja miehistä vain 37,1 % oli tätä mieltä. Vastaavasti 33,9 % vastanneista miehistä piti sijoituskohteen pääomaturvaa vain kohtalaisen tärkeänä. Naisista vain 2,0 % ei pitänyt pääomaturvaa tärkeänä kun miehistä tätä mieltä oli jopa 8,1 % vastanneista.

---

⁸ Katso taulukko 10.

			Pääomaturvan tärkeys					
Sukupuoli	Mies	Määrä	ei ollenkaan	jonkin verran	kohtalaisen	melko tärkeä	tärkeä	Yhteensä
		%	5 8,10 %	13 21,00 %	21 33,90 %	14 22,60 %	9 14,50 %	62 100,00 %
	Nainen	Määrä						
	%	1 2,00 %	1 2,00 %	7 14,00 %	14 28,00 %	27 54,00 %	50 100,00 %	
Yhteensä	Määrä	6	14	28	28	36	112	
	%	5.40 %	12.50 %	25.00 %	25.00 %	32.10 %	100.00 %	

Taulukko 10: Sijoituskohteen pääomaturvan tärkeys.

Khi-neliö⁹ testi osoittaa, että muuttujien yhteisvaihtelu on tilastollisesti merkittävä. Sig-arvo osoittaa, ettei riippuvuus johdu sattumasta vaan suhtautuminen pääomaturvattuun sijoituskohteeseen riippuu vastaajan sukupuolesta.

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	2,799E1	4	,000
Likelihood Ratio	30,570	4	,000
Linear-by-Linear Association	25,433	1	,000
N of Valid Cases	112		

a. 2 cells (20,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 2,68.

Taulukko 11: Khi-neliö testi.

4.2.7 Sijoitusinstrumenttien tarjoaminen

Tutkimuksessa selvitettiin myös miten vastaajat haluaisivat, että heille tarjottaisi eri sijoitusvaihtoehtoja. Tällä kysymyksellä pyrittiin saamaan pankille tarvittava tieto, miten heidän tulisi lähestyä mahdollista sijoittajaa. Tutkimuksessa kävi ilmi, että vain harvat vastaajat halusivat yhteydenottoa puhelimitse. Jopa 72,6 prosenttia tutkimukseen osallistuneista oli sitä mieltä, ettei puhelimitse otettaisi yhteyttä. Alla oleva taulukko havainnollistaa eri vastausvaihtoehtojen ja vastauksien välisen keskiarvon. Keskimääräisesti parhaimmat yhteydenottotavat tämän tutkimuksen mukaan olisi henkilökohtainen kirje, verkkopankin kautta tai neuvottelukutsulla. Näiden keskiarvollinen vastausaste oli yli 3, asteikolla, jossa 1 oli huonoin tapa ja 5 paras tapa. Tarjonta sähköpostilla tai erilaisissa tapahtumissa jäivät keskiarvoltaan alle 3 vastausasteen.

⁹ Katso taulukko 11.

	Määrä	Vastauksien keskiarvo
Tarjottaisi puhelimen välityksellä	113	1,36
Tarjottaisi sähköpostilla	113	2,41
Tarjottaisi henkilökohtaisella kirjeellä	113	3,37
Tarjottaisi verkkopankissa	113	3,34
Tarjottaisi neuvottelukutsulla	113	3,33
Tarjottaisi tapahtumissa	113	2,74

Taulukko 12: Toivottu lähestymistapa

5 Johtopäätökset

Nuorten sijoituskäyttäytymistä on tutkittu aiemmin vain vähän, mutta esimerkiksi kotitalouksien sijoittamista on tutkittu paljon. Näiden tutkimusten perusteella osattiin hieman ennakoida nuorten tiedon taso ja kiinnostus eri sijoitusinstrumentteihin. Suomalaisessa mediassa on ollut paljon puhetta suomalaisten kiinnostuksesta sijoittaa pankkitilille. Suurin osa suomalaisista säilyttääkin varojaan pankkitileillä, mutta vähitellen kiinnostus eri sijoitusinstrumentteja kohtaan on kasvanut. Myös tässä tutkimuksessa voidaan havaita samankaltaisia asioita, tietoa on odotetusti eniten pankkitalletuksista ja myös sijoittaminen pankkitilille kiinnosti vastaajia.

Miesten ja naisten sijoituskäyttäytymisessä on eroja, jotka voidaan myös tämän tutkimuksen perusteella havaita. Miehet ja naiset eroavat luonteiltaan, millä uskotaan olevan vaikutusta myös sijoituskäyttäytymiseen. Miehet ovat usein itsevarmempia ja uskaltavat lähteä mukaan, vaikka eivät kaikkia riskejä entuudestaan tiedostaisikaan, kun taas naiset usein karttavat riskiä ja toivovat pääomaturvaa sijoituskohteiltaan. Miehet ovat aktiivisempia sijoittajia ja aloittavat usein sijoittamisen jo aiemmassa vaiheessa kuin naiset. Tutkimukseen osallistuneista nuorista, jotka olivat jo aloittaneet sijoittamisen, suurin osa oli miehiä. Rahoitus on toki miesvaltainen ala, jolla myös saattaa olla vaikutusta sukupuolien välisiin eroihin. Naiset välttivät riskiä ja suosivat miehiä enemmän pääomaturvaa, kun taas miehet kokevat oman riskinsietokykynsä korkeammaksi kuin naiset. Tutkimuksessa kävi ilmi, että vaikka miehet kokevat riskinsietokykynsä kohtalaisen korkeaksi, toivovat he sijoituskohteelta myös pääomaturvaa. Miesten rohkeammasta asenteesta kertoo myös se, että he olivat valmiita rahoittamaan sijoitustoimintansa myös lainalla ja ovat kiinnostuneita myös alle vuoden pituisista sijoituskohteista.

Tieto eri sijoitusinstrumenteista lisääntyy usein koulutuksen myötä. Harvalla vastaajalla, jotka eivät olleet käyneet korkeakoulua, oli kovinkaan paljon tietoa eri sijoitusinstrumenteista. Pankkitilistä oli odotetusti eniten tietoa, koska melkein jokaisella suomalaisessa on pankkitili ja useimmilla se on käyttötili. Tieto sijoitusrahastoista ja pörssiosakkeista kasvoi koulutuksen myötä, mikä oli odotettavissakin. Usein korkeakouluopiskelijat oppivat eri sijoitusinstrumenteista koulun tai ystävien kautta, jotka ovat kaupallisella alalla. Iällä ei tiedon tasoon tässä tutkimuksessa ollut suurtakaan vaikutusta. Vähiten tietoa tämän tutkimuksen perusteella vastaajilla oli indeksilainasta. Indeksilaina on varsin vähän mediassa ja yleisessä viestinnässä esillä toisin kuin sijoitusrahastot tai pörssiosakkeet.

Tiedon määrä lisää myös kiinnostusta sijoittamiseen eli myös korkeampi koulutus lisää usein kiinnostusta eri sijoitusinstrumentteihin. Tämän tutkimuksen perusteella voidaan päätellä, että nuoria sijoittajia kiinnostaa sijoituskohteina erityisesti: pankkitili, sijoitusrahastot, pörssiosakkeet ja eläkevakuuus. Verrattaessa aiempiin tutkimuksiin¹⁰ voidaan huomata, että suomalaiset kotitaloudet ja nuoret sijoittajat ovat kiinnostuneita samankaltaisista sijoituskohteista. Finanssialan Keskusliiton

---

¹⁰ Tilastokeskuksen Kuluttajabarometri (4/2010)

teettämästä Nuorten Rahankäyttötutkimuksesta voidaan huomata samankaltaisuuksia tämän tutkimuksen kanssa, korkeakouluopiskelijat ovat kiinnostuneempia sijoittamaan sijoitusrahastoihin ja pörssiosakkeisiin, kun taas työssäkäyvät alemman koulutustason omaavat ovat kiinnostuneempia vakuutussäästämistä. Tässä tutkimuksessa vastanneiden iällä ja kiinnostuksella eri sijoituskohteisiin ei ollut vaikutusta. Tähän saattoi vaikuttaa vastanneiden kohtalaisen kapea ikäjakauma ja suurin osa vastanneista oli samassa elämäntilanteessa. Finanssialan Keskusliiton Nuorten rahankäyttötutkimuksesta käy ilmi, että nuorten kiinnostus ASP-tiliin on laskenut, joka voidaan havaita myös tästä tutkimuksesta, vain harva oli kiinnostunut sijoittamaan ASP-tilille.

Tutkimus osoitti, että nuoret haluaisivat pankin lähestyvän heitä henkilökohtaisella kirjeellä, neuvottelukutsulla tai verkkopankin välityksellä. Puhelimen välityksellä ei toivota yhteydenottoja, koskien sijoittamista. Tätä tulosta osattiin ennustaa, koska nykypäivänä puhelimen välityksellä kauppiaan kaikenlaista. Nuoret tarvitsevat myös aikaa asian käsittelyyn ja tämänkin takia kirje on hyvä vaihtoehto. Lähestyminen sähköpostilla ei myöskään koettu hyväksi vaihtoehdoksi, vaikka nykyajan nuoret käyttävät sähköpostia usein päivittäin. Tähän saattaa vaikuttaa usein muuttuvat sähköpostiosoitteet sekä kokoajan lisääntyvä mainospostin määrä.

Lähteet

- Anderson, N. 2000. Rahakirja. Helsinki: Edita.
- Anderson, N. & Tuhkanen, J. 2004. Järkevän sijoittamisen perusteet. Helsinki: Edita.
- Burton, G. M. 2008. Sattuman kauppaa Wall Streetillä. Helsinki: Talentum.
- Cuthbertson, K. & Nitzsche, D. 2008. Investments. Second edition. John Wiley & Sons, LTD.
- Heikkilä, . 2008. Tilastollinen tutkimus. Helsinki: Edita.
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. Hämeenlinna: Tammi.
- Kallunki, J-P., Martikainen, M. & Niemelä, J. 2007. Ammattimainen sijoittaminen. Helsinki: Talentum.
- Karhinen, S. & Koskinen, J. 2006. Sijoituskäyttäytyminen - case Laurea rahoituksen ja riskienhallinnan sekä kansainvälisen yritysmarkkinoinnin opiskelijat. Espoo: Laurea-ammattikorkeakoulu.
- Kontkanen, E. 2009. Pankkitoiminnan käsikirja. Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy.
- Kuluttajabarometri. 2010. Tilastokeskus.
- Lindström, K. 2005. Menesty osakesijoittajana. Helsinki: Talentum.
- Nikkinen, J., Rothovius, T. & Sahlström, P. 2002. Arvopaperisijoittaminen. Vantaa: WSOY.
- Nofsinger, J. 2008. The psychology of investing. Third edition. Pearson Prentice Hall.
- Nordea. 2010a. Eläkesäästäminen kannattaa aloittaa ajoissa.
- Nordea. 2010b. Ensiasuntoon edullisesti ASP-sopimuksella.
- Opi osakkeet. 2008. Helsinki: NASDAQ OMX.
- Pellikka, A. 2006. Nuorten sijoituskäyttäytyminen Helsingin seudulla. Helsinki: Helsingin Liiketalouden ammattikoulu.
- Puttonen, V. 2001. Sijoituskirja. Helsinki: WSOY.
- Puttonen, V. & Repo, E. 2006. Miten sijoitan rahastoihin. Helsinki: WSOY.
- Puttonen, V. & Kivisaari, T. 1999. Mitä missä miljoona. Juva: WSOY.
- Sijoittajan vaihtoehdot. 2010c. Nordea
- Suomen Pörssisäätiö. 2009. Sijoitusrahasto-opas. Nordea.
- Tilastokeskus. 2010. Kuluttajabarometri.

Elektroniset lähteet

Finanssialan Keskusliitto. 2009. Nuorten rahankäyttötutkimus. Viitattu 18.5.2010
http://www.fkl.fi/www/page/fk_www_3769

Finanssivalvonta. 2010. ASP-tili. Viitattu 2.3.2010.
http://www.finanssivalvonta.fi/fi/Saastajalle/Tuotteet_ja_palvelut/Saasto-ja_sijoitustuotteet/Talletukset/Pages/asp-tili.aspx.

Finanssivalvonta. 2009. Vakuutussäästäminen. Viitattu 14.1.2010.
http://www.finanssivalvonta.fi/FI/SAASTAJALLE/TUOTTEET_JA_PALVELUT/SAASTO-JA_SJOITUSTUOTTEET/VAKUUTUSSAASTAMINEN/Pages/Default.aspx.

Helsingin Yliopisto. 2006. Moderni portfolioteoria. Viitattu 8.3.2010.
<http://www.mv.helsinki.fi/home/jskostia/Moderni%20porfolioteoria.pdf>.

Helsingin Yliopisto. 2010. Tutkimusmenetelmät ja tutkimusaineisto. Viitattu 5.2.2010.
<http://www.valt.helsinki.fi/staff/psaukkon/tutkielma/Tutkimusmenetelmat.html>.

Jyväskylän Yliopisto 2002. Kuluttajan sijoituskäyttäytyminen ja siihen vaikuttavat tekijät. Viitattu 24.2.2010.
<https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/9783/joslotte.pdf?sequence=1>.

Kohti taloudellista riippumattomuutta. 2009. Pääomaturvattu indeksilaina on kusetusta. Viitattu 7.11.2009
<http://www.taloudellinenriippumattomuus.com/2009/08/paaomaturvattu-indeksilaina-on.html>.

Nordea.2009. Indeksilainat. Viitattu 7.11.2009.
<http://www.nordea.fi/Henkilöasiakkaat/Säästöt+ja+sijoitukset/Neuvoja+sijoittamiseen/Indeksilainat/702194.html>.

Nordea. 2010d. Tuotto ja riski. Viitattu 10.2.2010.
<http://www.nordea.fi/Henkilöasiakkaat/Säästöt+ja+sijoitukset/Neuvoja+sijoittamiseen/Tuotto+ja+riski/701814.html>.

Tilastokeskus. 2009. Opiskelijoiden työnteossa on sukupuolieroja. Viitattu 22.5.2010
http://www.stat.fi/artikkelit/2009/art_2009-03-16_005.html

Valtionkonttori. 2010. Takauksen liittäminen asuntolainaan. Viitattu 1.3.2010.
<http://www.valtiokonttori.fi/Public/default.aspx?nodeid=19258>.

Wikipedia. 2010a. Viitattu 13.1.2010.
http://en.wikipedia.org/wiki/Prospect_theory

Wikipedia. 2010b. Viitattu 25.3.2010.
<http://fi.wikipedia.org/wiki/Pörssi>

Kuvioluettelo

Kuvio 1: A hypothetical prospect theory value function (Wikipedia 2010a.)	9
Kuvio 2: Euroopan osakemarkkinoiden kehitys. (Nordea 2010c.)	11
Kuvio 3: Viisivuotisen indeksilainan rakenne (Kohti taloudellista riippumattomuutta 2009.)	18
Kuvio 4: Eri sijoitusmuotojen vertailu tuotto-odotusten ja riskin suhteen (Puttonen & Repo 2006, 32.)	19
Kuvio 5: Riskinsietokyky	21
Kuvio 6. Vastaajien suhteellinen ikä- ja sukupuolijakauma	26
Kuvio 7: Vastaajien asumismuoto	28
Kuvio 8: Tutkimukseen vastanneiden tiedon taso eri sijoitusinstrumenteista	28
Kuvio 9: Nuorten kiinnostus sijoittamiseen	30
Kuvio 10: Vastaajien riskinsietokyky	32

Taulukkuuettelo

Taulukko 1: Tutkimuksen reliabiliteetti	26
Taulukko 2: Vastaajien siviilisäätö	27
Taulukko 3: Vastaajien koulutus	27
Taulukko 4: Vastaajien elämäntilanne	27
Taulukko 5: Regressioanalyysi	29
Taulukko 6: Regressioanalyysi	30
Taulukko 7: Sijoitustoiminnan rahoittaminen	31
Taulukko 8: Vastaajien keskimääräinen sijoitusaika.	32
Talukko 9: Khi-neliö testi.....	33
Taulukko 10: Sijoituskohteen pääomaturvan tärkeys.	34
Taulukko 11: Khi-neliö testi.....	34
Taulukko 12: Toivottu lähestymistapa	35

Liitteet

Liite 1: Kyselylomake	42
Liite 2: Korrelaatiomatriisit	45
Liite 3: Yhteenveto vastauksista	47

Opiskelen Laurea-ammattikorkeakoulussa ja olen tekemässä opinnäytetyötä nuorten kiinnostuksesta sijoittamiseen. Kerään tällä lomakkeella tietoja nuorten kiinnostuksesta eri sijoitusinstrumentteihin sekä sijoitustoimintaan yleisesti. Saadut tulokset tullaan analysoimaan ja ne päätyvät opinnäytetyöni tutkimuksen pohjaksi. Kysely toteutetaan anonymisti.

TAUSTATIEDOT

Sukupuoli   ☐ Mies   ☐ Nainen

Ikä   _____

Valitse yksi vaihtoehto

Siviilisääty

- ☐ Sinkku
- ☐ Avioliitossa
- ☐ Avioliitossa

Koulutus

- ☐ Peruskoulu
- ☐ Ammattikoulu
- ☐ Lukio
- ☐ Ammattikorkeakoulu
- ☐ Yliopisto

Mikä seuraavista vaihtoehtoista sopii elämäntilanteeseesi?

- ☐ Kokopäivätyössä (yli 35 tuntia viikossa)
- ☐ Osa-aikatyössä (alle 35 tuntia viikossa)
- ☐ Työtön
- ☐ Kokopäiväinen opiskelija

Asumismuoto

- ☐ Vanhempien luona
- ☐ Vuokralla
- ☐ Vanhempien omistamassa asunnossa
- ☐ Omassa asunnossa

SIJOITTAMINEN

Oletko jo aloittanut sijoittamisen? Kyllä ____ Ei ____

Kuinka paljon koet tietäväsi eri sijoitusinstrumenteista? (1= ei ollenkaan tietoa...5= paljon tietoa)

Pankkitili (päivittäisten raha-asioiden hoitoon)

1 2 3 4 5

Määräaikaistilit (tili, jossa rajallinen määrä nostokertoja)

1 2 3 4 5

Asuntosäästöpalkkiotili (ASP-tili, jolle säästetään ensiasunnon ostoa varten)

1 2 3 4 5

Sijoitusrahastot (sijoitus hajautetaan eri arvopapereihin)

1 2 3 4 5

Pörssiosakkeet (suora sijoitus jonkin yhtiön osakkeisiin)

1 2 3 4 5

Eläkevakuutus (tili, jonka säästöt nostettavissa eläkeiässä)

1 2 3 4 5

Indeksilaina (pääomaturvattu sijoituskohde)

1 2 3 4 5

Jokin muu, mikä?

_____ 1 2 3 4 5

Mihin olet kiinnostunut sijoittamaan nyt tai tulevaisuudessa? (1=ei kiinnosta...5= todella kiinnostunut)

Pankkitili 1 2 3 4 5

Määräaikaistili 1 2 3 4 5

Asuntosäästöpalkkiotili 1 2 3 4 5

Sijoitusrahastot 1 2 3 4 5

Pörssiosakkeet 1 2 3 4 5

Eläkevakuutus 1 2 3 4 5

Indeksilaina 1 2 3 4 5

Jokin muu, mikä? 1 2 3 4 5

Miten rahoitat sijoitustoiminnan? (1=ei todennäköistä...5= todennäköistä)

Palkkatuloilla	1	2	3	4	5
Lainalla (esim. opintolaina)	1	2	3	4	5
Säästöillä	1	2	3	4	5
Vanhempien avustuksella	1	2	3	4	5
Muulla, millä?	1	2	3	4	5

Miten pitkäksi aikaan olisit valmis sijoittamaan rahasi? (1= epätodennäköinen...5= todennäköinen)

Yli 3 vuodeksi	1	2	3	4	5
1-3 vuotta	1	2	3	4	5
Alle vuodeksi	1	2	3	4	5

Arvioi omaa riskinsietokykyä (1= Todella matala...5= Todella korkea)

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

Onko sinulle tärkeää, että sijoituksesi on pääomaturvattu, eli saat sijoittamasi rahat takaisin?

(1= Ei tärkeää...5= Todella tärkeää)

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

Miten toivoisit, että sinulle tarjottaisiin erilaisia sijoittamisinstrumentteja? (1=ei ollenkaan...5=paras tapa)

Puhelimen välityksellä	1	2	3	4	5
Sähköpostilla	1	2	3	4	5
Henkilökohtaisella kirjeellä	1	2	3	4	5
Verkkopankin välityksellä	1	2	3	4	5
Neuvottelu kutsulla	1	2	3	4	5
Tapahtumissa	1	2	3	4	5
Muulla, millä?	1	2	3	4	5

KIITOS VASTAUKSESTASI!

Korrelaatiomatriisi 1

	Ikä	Koulutus	Tieto pankkiti- leistä	Tieto määräaika- tileistä	Tieto ASP:stä	Tieto sijoitusra- hastoista	Tieto pörssiosak- keista	Tieto eläkevakuu- tuksesta	Tieto indeksilai- nasta
Ikä	1								
Koulutus	-0,092	1							
Tieto pankkitileistä	0,182	0,174	1						
Tieto määräaikaistileistä	0,035	,237*	,635**	1					
Tieto ASP:stä	-0,016	,287**	,296**	,460**	1				
Tieto sijoitusrahastoista	0,083	,247**	,395**	,487**	,489**	1			
Tieto pörssiosakkeista	-0,025	,257**	,291**	,402**	,418**	,756**	1		
Tieto eläkevakuutuksesta	,205*	0,04	,351**	,409**	,474**	,369**	,326**	1	
Tieto indeksilainasta	-0,046	0,157	,283**	,418**	,422**	,556**	,674**	,333**	1

Korrelaatiomatriisi 2

	Ikä	Koulutus	Kiinnostus pank- kitilille	Kiinnostus määrä- aikaistileille	Kiinnostus ASP	Kiinnostus sijoi- tusrahastoihin	Kiinnostus pörssiosakkeisiin	Kiinnostus eläke- vakuutukseen	Kiinnostus indek- silainaan
Ikä	1								
Koulutus	-0,092	1							0,133
Kiinnostus pankkitilille	0,107	-0,121	1						
Kiinnostus määräaikaistileille	0,07	,215*	,424**	1					
Kiinnostus ASP	-,254**	0,173	0,031	0,169	1				
Kiinnostus sijoitusrahastoihin	0,03	,229*	-,212*	0,178	0,135	1			
Kiinnostus pörssiosakkeisiin	0,008	,297**	-,415**	0,019	0,064	,634**	1		
Kiinnostus eläkevakuutukseen	,194*	0,016	,188*	,213*	0,019	0,074	0,019	1	
Kiinnostus indeksilainaan	0,017	0,133	-0,074	0,144	0,127	,314**	,420**	,197*	1

46
Liite 2

Korrelaatiomatriisi 3

	Tieto pankkitileistä	Tieto määräaikaistileistä	Tieto ASP:stä	Tieto sijoitusrahastoista	Tieto pörssiosakkeista	Tieto eläkevakuutuksesta	Tieto indeksilainasta	Kiinnostus pankkitilille	Kiinnostus määräaikaistileille	Kiinnostus ASP:lle	Kiinnostus sijoitusrahastoihin	Kiinnostus pörssiosakkeisiin	Kiinnostus eläkevakuutukseen	Kiinnostus indeksilainaan
Tieto pankkitileistä	1													
Tieto määräaikaistileistä	,635**	1												
Tieto ASP:stä	,296**	,460**	1											
Tieto sijoitusrahastoista	,395**	,487**	,489**	1										
Tieto pörssiosakkeista	,291**	,402**	,418**	,756**	1									
Tieto eläkevakuutuksesta	,351**	,409**	,474**	,369**	,326**	1								
Tieto indeksilainasta	,283**	,418**	,422**	,556**	,674**	,333**	1							
Kiinnostus pankkitilille	0,101	-0,074	-0,181	-,289**	-,316**	0,085	-,250**	1						
Kiinnostus määräaikaistileille	,247**	,377**	0,184	0,041	0,009	,306**	0,04	,424**	1					
Kiinnostus ASP:lle	0,07	0,123	,365**	0,002	0,065	-0,026	0,033	0,031	0,169	1				
Kiinnostus sijoitusrahastoihin	,208*	,264**	,199*	,436**	,349**	,199*	,323**	-,212*	0,178	0,135	1			
Kiinnostus pörssiosakkeisiin	,231*	,324**	,378**	,561**	,664**	,202*	,479**	-,415**	0,019	0,064	,634**	1		
Kiinnostus eläkevakuutukseen	0,154	0,002	-0,072	-0,12	-0,071	,307**	-0,062	,188*	,213*	0,019	0,074	0,019	1	
Kiinnostus indeksilainaan	,290**	,276**	,281**	,286**	,278**	,239*	,497**	-0,074	0,144	0,127	,314**	,420**	,197*	1

Tieto pankkitilistä

	Määrä	%	Validi %	Kumulatiivinen %
Ei ollenkaan	4	3,5	3,5	3,5
Jonkin verran	4	3,5	3,5	7,1
Kohtalaisesti	16	14,2	14,2	21,2
Melko paljon	44	38,9	38,9	60,2
Paljon	45	39,8	39,8	100
Yhteensä	113	100	100	

Tieto määräaikaistileistä

	Määrä	%	Validi %	Kumulatiivinen %
ei ollenkaan	12	10,6	10,6	10,6
jonkin verran	29	25,7	25,7	36,3
kohtalaisesti	17	15	15	51,3
melko paljon	35	31	31	82,3
paljon	20	17,7	17,7	100
yhteensä	113	100	100	

Tieto ASP- tilistä

	Määrä	%	Validi %	Kumulatiivinen %
ei ollenkaan	36	31,9	31,9	31,9
jonkin verran	31	27,4	27,4	59,3
kohtalaisesti	18	15,9	15,9	75,2
melko paljon	21	18,6	18,6	93,8
paljon	7	6,2	6,2	100
Total	113	100	100	

Tieto sijoitusrahastoista

	Määrä	%	Validi %	Kumulatiivinen %
ei ollenkaan	30	26,5	26,5	26,5
jonkin verran	28	24,8	24,8	51,3
kohtalaisesti	20	17,7	17,7	69
melko paljon	27	23,9	23,9	92,9
paljon	8	7,1	7,1	100
Yhteensä	113	100	100	

Tieto pörssiosakkeista

	Määrä	%	Validi %	Kumulatiivinen %
ei ollenkaan	35	31	31	31
jonkin verran	27	23,9	23,9	54,9
kohtalaisesti	25	22,1	22,1	77
melko paljon	19	16,8	16,8	93,8
paljon	7	6,2	6,2	100
Yhteensä	113	100	100	

Tieto eläkevakuutuksesta

	Määrä	%	Validi %	Kumulatiivinen %
ei ollenkaan	26	23	23	23
jonkin verran	35	31	31	54
kohtalaisesti	26	23	23	77
melko paljon	23	20,4	20,4	97,3
paljon	3	2,7	2,7	100
Yhteensä	113	100	100	

Tieto indeksilainasta

	Määrä	%	Validi %	Kumulatiivinen %
ei ollenkaan	62	54,9	54,9	54,9
jonkin verran	24	21,2	21,2	76,1
kohtalaisesti	14	12,4	12,4	88,5
melko paljon	10	8,8	8,8	97,3
paljon	3	2,7	2,7	100
Yhteensä	113	100	100	

Kiinnostunut sijoittamisesta pankkitilille

	Määrä	%	Validi %	Kumulatiivinen %
Ei ollenkaan	19	16,8	17	17
jonkin verran	17	15	15,2	32,1
kohtalaisesti	35	31	31,2	63,4
melko paljon	23	20,4	20,5	83,9
paljon	18	15,9	16,1	100
Yhteensä	112	99,1	100	
Jättänyt vastaamatta	1	0,9		
Yhteensä	113	100		

Kiinnostunut sijoittamaan määräaikaistileille

	Määrä	%	Validi %	Kumulatiivinen %
ei ollenkaan	21	18,6	18,6	18,6
jonkin verran	30	26,5	26,5	45,1
kohtalaisesti	30	26,5	26,5	71,7
melko paljon	21	18,6	18,6	90,3
paljon	11	9,7	9,7	100
Yhteensä	113	100	100	

Kiinnostunut sijoittamaan ASP-tilille

	Määrä	%	Validi %	Kumulatiivinen %
ei ollenkaan	28	24,8	24,8	24,8
jonkin verran	28	24,8	24,8	49,6
kohtalaisesti	27	23,9	23,9	73,5
melko paljon	23	20,4	20,4	93,8
paljon	7	6,2	6,2	100
Yhteensä	113	100	100	

Kiinnostunut sijoittamaan sijoitusrahastoihin

	Määrä	%	Validi %	Kumulatiivinen %
ei ollenkaan	17	15	15	15
jonkin verran	18	15,9	15,9	31
kohtalaisesti	40	35,4	35,4	66,4
melko paljon	25	22,1	22,1	88,5
paljon	13	11,5	11,5	100
Yhteensä	113	100	100	

Kiinnostunut sijoittamaan pörssiosakkeisiin

	Määrä	%	Validi %	Kumulatiivinen %
ei ollenkaan	23	20,4	20,4	20,4
jonkin verran	23	20,4	20,4	40,7
kohtalaisesti	26	23	23	63,7
melko paljon	22	19,5	19,5	83,2
paljon	19	16,8	16,8	100
Yhteensä	113	100	100	

Kiinnostunut sijoittamaan eläkevakuutukseen

	Määrä	%	Validi %	Kumulatiivinen %
ei ollenkaan	18	15,9	15,9	15,9
jonkin verran	21	18,6	18,6	34,5
kohtalaisesti	32	28,3	28,3	62,8
melko paljon	34	30,1	30,1	92,9
paljon	8	7,1	7,1	100
Yhteensä	113	100	100	

Kiinnostunut sijoittamaan indeksilainaan

	Määrä	%	Validi %	Kumulatiivinen %
ei ollenkaan	44	38,9	39,3	39,3
jonkin verran	34	30,1	30,4	69,6
kohtalaisesti	23	20,4	20,5	90,2
melko paljon	9	8	8	98,2
paljon	2	1,8	1,8	100
Yhteensä	112	99,1	100	
Jättänyt vastaamatta	1	0,9		
Yhteensä	113	100		

Rahoittaminen palkkatuloilla

	Määrä	%	Validi %	Kumulatiivinen %
ei ollenkaan	6	5,3	5,3	5,3
jonkin verran	3	2,7	2,7	8
kohtalaisesti	13	11,5	11,5	19,5
melko paljon	25	22,1	22,1	41,6
paljon	66	58,4	58,4	100
Yhteensä	113	100	100	

Rahoittaminen lainalla

	Määrä	%	Validi %	Kumulatiivinen %
ei ollenkaan	72	63,7	64,3	64,3
jonkin verran	17	15	15,2	79,5
kohtalaisesti	10	8,8	8,9	88,4
melko paljon	7	6,2	6,2	94,6
paljon	6	5,3	5,4	100
Yhteensä	112	99,1	100	
Jättänyt vastaamatta	1	0,9		
Yhteensä	113	100		

Rahoittaminen säästöillä

	Määrä	%	Validi %	Kumulatiivinen %
ei ollenkaan	12	10,6	10,6	10,6
jonkin verran	11	9,7	9,7	20,4
kohtalaisesti	21	18,6	18,6	38,9
melko paljon	38	33,6	33,6	72,6
paljon	31	27,4	27,4	100
Yhteensä	113	100	100	

Rahoittaminen vanhempien avustuksella

	Määrä	%	Validi %	Kumulatiivinen %
ei ollenkaan	66	58,4	58,9	58,9
jonkin verran	24	21,2	21,4	80,4
kohtalaisesti	11	9,7	9,8	90,2
melko paljon	7	6,2	6,2	96,4
paljon	4	3,5	3,6	100
Yhteensä	112	99,1	100	
Jättänyt vastaamatta	1	0,9		
Yhteensä	113	100		

Kiinnostunut sijoittamaan yli 3 vuodeksi

	Määrä	%	Validi %	Kumulatiivinen %
ei ollenkaan	9	8	8	8
jonkin verran	14	12,4	12,4	20,4
kohtalaisesti	19	16,8	16,8	37,2
melko paljon	34	30,1	30,1	67,3
paljon	37	32,7	32,7	100
yhteensä	113	100	100	

Kiinnostunut sijoittamaan 1-3 vuodeksi

	Määrä	%	Validi %	Kumulatiivinen %
ei ollenkaan	10	8,8	8,8	8,8
jonkin verran	8	7,1	7,1	15,9
kohtalaisesti	18	15,9	15,9	31,9
melko paljon	44	38,9	38,9	70,8
paljon	33	29,2	29,2	100
yhteensä	113	100	100	

Kiinnostunut sijoittamaan alle vuodeksi

	Määrä	%	Validi %	Kumulatiivinen %
ei ollenkaan	27	23,9	24,1	24,1
jonkin verran	23	20,4	20,5	44,6
kohtalaisesti	15	13,3	13,4	58
melko paljon	22	19,5	19,6	77,7
paljon	25	22,1	22,3	100
Yhteensä	112	99,1	100	
Jättänyt vastaamatta	1	0,9		
Yhteensä	113	100		

Riskinsietokyky

	Määrä	%	Validi %	Kumulatiivinen %
ei ollenkaan	6	5,3	5,3	5,3
jonkin verran	20	17,7	17,7	23
kohtalaisesti	56	49,6	49,6	72,6
melko paljon	28	24,8	24,8	97,3
paljon	3	2,7	2,7	100
Yhteensä	113	100	100	

Pääomaturvan tärkeys

	Määrä	%	Validi %	Kumulatiivinen %
ei ollenkaan	6	5,3	5,4	5,4
jonkin verran	14	12,4	12,5	17,9
kohtalaisesti	28	24,8	25	42,9
melko paljon	28	24,8	25	67,9
paljon	36	31,9	32,1	100
yhteensä	112	99,1	100	
Jättänyt vastaamatta	1	0,9		
Yhteensä	113	100		

Tarjottaisi puhelimen välityksellä

	Määrä	%	Validi %	Kumulatiivinen %
ei ollenkaan	82	72,6	72,6	72,6
jonkin verran	23	20,4	20,4	92,9
kohtalaisesti	6	5,3	5,3	98,2
melko paljon	2	1,8	1,8	100
Yhteensä	113	100	100	

Tarjottaisi sähköpostilla

	Määrä	%	Validi %	Kumulatiivinen %
ei ollenkaan	34	30,1	30,1	30,1
jonkin verran	25	22,1	22,1	52,2
kohtalaisesti	34	30,1	30,1	82,3
melko paljon	14	12,4	12,4	94,7
paljon	6	5,3	5,3	100
Yhteensä	113	100	100	

Tarjottaisi henkilökohtaisella kirjeellä

	Määrä	%	Validi %	Kumulatiivinen %
ei ollenkaan	10	8,8	8,8	8,8
jonkin verran	13	11,5	11,5	20,4
kohtalaisesti	34	30,1	30,1	50,4
melko paljon	37	32,7	32,7	83,2
paljon	19	16,8	16,8	100
Yhteensä	113	100	100	

Tarjottaisi verkkopankissa

	Määrä	%	Validi %	Kumulatiivinen %
ei ollenkaan	11	9,7	9,7	9,7
jonkin verran	14	12,4	12,4	22,1
kohtalaisesti	33	29,2	29,2	51,3
melko paljon	36	31,9	31,9	83,2
paljon	19	16,8	16,8	100
Yhteensä	113	100	100	

Tarjottaisi neuvottelukutsulla

	Määrä	%	Validi %	Kumulatiivinen %
ei ollenkaan	20	17,7	17,7	17,7
jonkin verran	12	10,6	10,6	28,3
kohtalaisesti	23	20,4	20,4	48,7
melko paljon	27	23,9	23,9	72,6
paljon	31	27,4	27,4	100
Yhteensä	113	100	100	

Tarjottaisi tapahtumissa

	Määrä	%	Validi %	Kumulatiivinen %
ei ollenkaan	22	19,5	19,5	19,5
jonkin verran	25	22,1	22,1	41,6
kohtalaisesti	28	24,8	24,8	66,4
melko paljon	36	31,9	31,9	98,2
paljon	2	1,8	1,8	100
Yhteensä	113	100	100	